

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

Nr.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO 20 STRAIPSNIO
KOMENTARO**

Informuojame, kad vadovaujantis MA¹ 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, taip pat atsižvelgiant į nuo 2026 m. sausio 1 d. pasikeitusią minimalią mėnesinę algą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. spalio 16 d. nutarimu Nr. 700 „Dėl 2026 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“, 2025 m. birželio 26 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XV-343 ir 2026 m. birželio 4 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymu Nr. XV-985, parengtas GPMĮ² 20 straipsnio apibendrinto paaiškinimo (komentarų) pakeitimas.

PRIDEDAMA:

1. GPMĮ 20 straipsnio komentaras, 18 lapai.
2. GPMĮ 20 straipsnio komentaro lyginamasis variantas, 25 lapai.

Viršininkas

dr. Martynas Endrijaitis

¹ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas.

² Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas.

20 straipsnis. Neapmokestinamasis pajamų dydis

1. Neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD) taikomas tik su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms. Metinis NPD (toliau – MNPD), jeigu šio straipsnio 6 dalyje nenustatyta kitaip, taikomas tokia tvarka:

1) MNPD negali būti didesnis negu 8 964 eurai, jeigu gyventojo metinės pajamos (toliau – GMP) neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dvylikos dydžių sumos;

2) kai GMP viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dvylikos dydžių sumą, MNPD negali būti didesnis negu suma, apskaičiuota pagal šią formulę:

Gyventojui taikytinas MNPD = 8 964 – 0,49 × (GMP – dvylika minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių).

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymą (2025 m. birželio 26 d. įstatymas XV-343), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2026 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Nuo 2009 m. sausio 1 d. neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD) taikomas gyventojo tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms.

2. Metinį NPD, kaip ir mėnesio NPD, nustatyta taikyti taip pat tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms. Tik kitokių, nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais apmokestinamųjų pajamų gavusiems gyventojams (pvz., gavusiems tik individualios veiklos pajamas, pajamas iš paskirstytojo pelno, palūkanas, sporto veiklos pajamas, atlikėjų veiklos pajamas, honorarą, pajamas už parduotą ar kitaip perleistą nuosavybės kilnojamąjį daiktą, kurį privaloma teisiškai registruoti Lietuvoje, taip pat nekilnojamąjį daiktą, esantį Lietuvoje, pajamas iš turto nuomos ir pan.), teisė prisitaikyti MNPD nėra numatyta.

3. Pagal GPMĮ 2 straipsnio 34 dalį su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusiomis pajamomis laikomos ne tik pajamos, gautos iš šio straipsnio 31 dalyje (žr. GPMĮ 2 straipsnio 31 dalies komentara) nurodytos veiklos, bet ir individualios įmonės savininko iš individualios įmonės, ūkinės bendrijos tikrojo nario iš ūkinės bendrijos ar mažosios bendrijos nario iš mažosios bendrijos gauta suma, neviršijanti sumos, nuo kurios pagal Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatas skaičiuojamos ir mokamos įmonės savininko, ūkinės bendrijos tikrojo nario ar mažosios bendrijos nario valstybinio socialinio draudimo įmokos (išsamiau – žr. GPMĮ 2 straipsnio 34 dalies komentara). Atsižvelgus į tai, MNPD yra taikomas ir individualios įmonės savininkui, ūkinės bendrijos tikrajam nariui ir mažosios bendrijos nariui, atitinkamą iš individualios įmonės, ūkinės bendrijos ar mažosios bendrijos gautos išmokos sumą priskyrusiam su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamoms.

4. Nors MNPD yra atimamas tik iš pajamų, susijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, tačiau, apskaičiuojant gyventojui taikytiną MNPD, atsižvelgiama ne tik į šios rūšies pajamas, bet ir į visas kitas metines apmokestinamas pajamas (GMP), išskyrus išimtis, nurodytas šio straipsnio 7 dalyje.

5. Kai gyventojo 2026 m. mokestinio laikotarpio pajamos (GMP) neviršija dvylikos minimalios mėnesinės algos (toliau – MMA), galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių sumos, tai MNPD yra 8 964 eurų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. spalio 16 d. nutarimu Nr. 700 „Dėl 2026 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“ patvirtinta 2026 m. MMA – 1 153 Eur. Vadinasi, 8 964 eurų MNPD taikomas gyventojams, kurių 2026 m. metinės pajamos (GMP) neviršija 13 836 eurų (1 153 Eur x 12 mėn.) sumos.

6. Kai gyventojų metinės pajamos yra didesnės nei dvylika MMA, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių, tai MNPD yra kintamas dydis, apskaičiuojamas vadovaujantis principu, kad didėjant metinėms pajamoms, taikomas vis mažesnis MNPD, o pasiekus tam tikrą lygį, visai netaikomas.

Gyventojas, nors ir turintis teisę į NPD, gali atsisakyti NPD ar jo dalies taikymo mokestiniu laikotarpiu (žr. 5 dalies komentarą).

7. Gyventojams, kurių 2026 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio metinės pajamos (GMP) yra didesnės nei 12 MMA dydžių suma (2026 m. – 13 836 Eur), metinis NPD yra kintamas dydis, apskaičiuojamas pagal formulę, vadovaujantis principu, kad didėjant metinėms pajamoms, taikomas vis mažesnis MNPD.

8. Gyventojams, kurių 2026 m. gautos metinės pajamos (GMP) yra didesnės nei 12 MMA (13 836 Eur), MNPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$\text{MNPD} = 8\,964 - 0,49 \times (\text{GMP} - 13\,836 \text{ Eur} (12 \times 1\,153)).$$

1. Gyventojui, kurio 2026 m. metinės pajamos (pvz., darbo užmokestis su priedais, ligos išmoka, autorinis atlyginimas) yra 20 000 Eur, taikytinas MNPD (5 943,64 Eur) pagal šią formulę apskaičiuojamas taip:

$$20\,000 - 13\,836 = 6\,164;$$

$$6\,164 \times 0,49 = 3\,020,36;$$

$$8\,964 - 3\,020,36 = 5\,943,64 \text{ Eur}.$$

9. Kai gyventojų 2026 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio metinės apmokestinamosios pajamos yra 32 129,88 eurų ar didesnės, MNPD netaikomas.

Pavyzdžiai

1. Gyventojų 2026 m. su darbo santykiais susijusios pajamos – 34 000 Eur. MNPD netaikomas, nes jis yra lygus 0:

$$34\,000 - 13\,836; 20\,164 \times 0,49; 8\,964 - 9\,880,36 = -916,36 \text{ Eur (neigiama suma laikoma 0)}.$$

2. Gyventojų 2026 m. su darbo santykiais susijusios pajamos – 32 131 Eur. MNPD netaikomas, nes jis yra lygus 0:

$$32\,131 - 13\,836; 18\,295 \times 0,49; 8\,964 - 8\,964,55 = -0,55 \text{ Eur (neigiama suma laikoma 0)}.$$

10. Darbdavio ir darbuotojo susitarimu, mokestiniu laikotarpiu NPD gali būti perskaičiuojamas, kai pritaikytas per didelis ar per mažas NPD, o perskaičiuotas mokėtinas pajamų mokestis sumokamas į biudžetą arba gražinamas iki to mokestinio laikotarpio, kurio NPD taikomas, pabaigos.

11. Darbo užmokesčio gavimo vietoje neperskaičiuotas pajamų mokestis perskaičiuojamas pagal gyventojų pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją, kurioje apskaičiuota permokėta mokesčio suma gražinama į kredito įstaigoje turimą gyventojų sąskaitą arba įskaitoma mokestinei nepriemokai padengti. Gyventojų pajamų mokesčio deklaracijoje dėl sumažėjusio MNPD apskaičiuota mokėtina pajamų mokesčio suma turi būti sumokėta iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1 dienos. Tokia prievolė tenka pačiam pajamas gavusiam gyventojui.

12. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytiems gyventojams su negalia nustatyti kitokie NPD, taikomi neatsižvelgiant į gautų metinių pajamų sumas (žr. šio straipsnio 6 dalies komentarą).

2. Jeigu šio straipsnio 6 dalyje nenustatyta kitaip, NPD mokestiniu laikotarpiu taikomas tokia tvarka:

1) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieno dydžio, taikomas mėnesio NPD yra 747 eurai;

2) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieną dydį, taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Gyventojui taikytinas mėnesio NPD = $747 - 0,49 \times (\text{gyventojų mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos} - \text{minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis})$.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymą (2025 m. birželio 26 d. įstatymas XV-343), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2026 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymą (2025-06-26 įstatymas XV-343) gyventojams, kurių mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra ne didesnės nei minimalios mėnesinės algos (MMA), galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis, NPD yra 747 Eur (t. y. toks pat kaip ir 2025 m.). 2026 m. sausio 1 d. galiojanti MMA yra 1 153 Eur, vadinasi, 747 Eur NPD taikytinas tiems gyventojams, kurių 2026 m. mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos nėra didesnės nei 1 153 Eur.

2. Kai gyventojų mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra didesnės nei MMA, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis, tai mėnesio NPD yra kintamas dydis, apskaičiuojamas pagal formulę, vadovaujantis principu, kad didėjant pajamoms, taikomas vis mažesnis NPD, o pasiekus tam tikrą lygį, iš viso nebetaikomas.

3. Gyventojams, kurių mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra didesnės nei 1 153 eurų, nuo 2026 m. sausio 1 d. išmokamam darbo užmokesčiui taikomas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Mėnesio NPD = 747 Eur – 0,49 × (mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – 1 153 Eur (MMA, galiojusios 2026-01-01, 1 dydis)).

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2026 m. vasario mėnesį gavo 1 400 Eur darbo užmokestį (neatėmus sveikatos draudimo įmokų, socialinio draudimo įmokų, pajamų mokesčio) už 2026 m. sausio mėnesį. Taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas taip:

1 400 – 1 153 (MMA, galiojusios 2025-01-01, 1 dydis) = 247 Eur;

247 x 0,49 (koeficientas) = 121,03 Eur;

747 – 121,03 = 625,97 Eur.

Vadinasi, šiam gyventojui taikomas 625,97 Eur NPD.

4. Gyventojams, kurių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra 2 677,49 Eur per mėnesį ir didesnės, 2026 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais mėnesio NPD netaikomas, nes pagal NPD formulę jis (suapvalintas) yra lygus nuliui: 2 677,49 – 1 153; 1524,49 x 0,49; 747 – 747 = 0.

5. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytiems asmenims su negalia nustatyti didesni mėnesio NPD yra taikomi, neatsižvelgiant į jų gaunamų mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų sumas (žr. šio straipsnio 6 dalies komentarą).

3. Jeigu pagal šio straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatytą formulę apskaičiuotas NPD yra neigiamas, laikoma, kad jis lygus 0.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Kai pagal šio straipsnio 1 dalies 3 punkte pateiktą formulę apskaičiuojamas neigiamas MNPD arba kai pagal šio straipsnio 2 dalies 3 punkte pateiktą formulę apskaičiuojamas neigiamas mėnesio NPD, tai laikoma, kad MNPD ar mėnesio NPD yra lygus nuliui. Tokiais atvejais nei mėnesio NPD, nei MNPD gyventojui netaikomas.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2026 m. sausio mėn. gavo 3 200 Eur darbo užmokestį (su priedais ir priemokomis).

Gyventojas mėnesio su darbo santykiais susijusios pajamos yra didesnės nei 1 153 Eur, todėl mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punkte pateiktą mėnesio NPD formulę:

$$3\,200 - 1\,153 = 2\,047;$$

$$2\,047 \times 0,49 \text{ (koeficientas)} = 1\,003,03;$$

$$747 - 1\,003,03 = 0 \text{ (-256,03)}.$$

Neigiama suma laikoma nuliui, todėl 2026 m. sausio mėnesį NPD netaikomas.

2. Gyventojas 2026 m. metinės pajamos (GMP) – 33 000 Eur.

Kadangi gyventojas metinės pajamos yra didesnės nei 13 836 euro, MNPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punkte pateiktą formulę:

$$33\,000 - 13\,836 = 19\,164;$$

$$19\,164 \times 0,49 \text{ (koeficientas)} = 9\,390,36;$$

$$8\,964 - 9\,390,36 = 0 \text{ (-426,36)}.$$

Neigiama suma laikoma nuliui, todėl MNPD netaikomas.

4. NPD mokestiniu laikotarpiu taikomas tik nuolatiniam Lietuvos gyventojui, kai jis pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas turėdamas teisę į NPD pateikia laisvos formos prašymą vienoje pajamų, susijusių su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, gavimo vietoje. Taikant šio straipsnio 2 dalies nuostatas mokestiniu laikotarpiu turi būti atsižvelgiama tik į visas kas mėnesį mokamas išmokas (pagrindinį darbo užmokestį, priedus ir priemokas), susijusias su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, gaunantis su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, turi teisę mokestiniu laikotarpiu pasinaudoti mėnesio NPD ir taip sumažinti pajamų mokesčio bazę. Per mokestinį laikotarpį NPD gali būti taikomas nuolatiniam Lietuvos gyventojui tik darbdaviui pateikto jo prašymo pagrindu. Todėl nuolatinis Lietuvos gyventojas, pageidaujantis, kad NPD būtų taikomas su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavimo vietoje, turi pateikti darbdaviui laisvos formos prašymą. Prašymo nepateikus, gyventojui priklausantis mėnesio NPD netaikomas. Visą taikytiną MNPD prisitaikyti nuolatinis Lietuvos gyventojas galės, pateikdamas metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

2. Kai nuolatinis Lietuvos gyventojas su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų tuo pačiu metu gauna daugiau kaip iš vieno darbdavio, NPD jam gali būti taikomas

tik vienoje, paties pasirinktoje, tokių pajamų gavimo vietoje. Todėl prašymą taikyti NPD tokiu atveju gyventojas gali pateikti tik vienam darbdaviui. Iš kitų darbdavių gaunamos pajamos turi būti apmokestinamos nuo visos sumos.

3. Kai nuolatinis Lietuvos gyventojas prašymą taikyti NPD pateikia daugiau kaip vienam darbdaviui, dėl NPD taikymo keliose su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų gavimo vietose, atitinkamai, ir dėl per mažai išskaičiuoto ir į biudžetą sumokėto pajamų mokesčio, yra atsakingas pats gyventojas.

4. Kai su darbuotoju Lietuvos Respublikos darbo kodekso 96-99 straipsniuose nustatyta tvarka sudarytoje vienoje darbo sutartyje vietoj vieno darbdavio yra nurodyti du ar daugiau darbdavių, tai NPD pritaiko darbdavys, kuris tokioje darbo sutartyje yra įvardytas pirmuoju darbdaviu, atliekančiu visas darbdavio funkcijas, susijusias su darbuotojo pajamų apmokestinimu, socialinio draudimo ir kitų įmokų už šį darbuotoją sumokėjimu, informacijos apie jį pateikimu.

5. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, tą patį mokesčio laikotarpio mėnesį perėjęs dirbti į kitą įstaigą (įmonę) ir pageidaujantis, kad ankstesnėje darbovietėje nepritaikytas NPD (ar jo dalis) būtų pritaikytas, naujam darbdaviui turėtų pateikti buvusio darbdavio išduotą pažymą apie to mėnesio darbo užmokestį (įskaitant priedus, priemokas) ir apie NPD taikymą tą mėnesį.

6. Jeigu nuolatinis Lietuvos gyventojas iki 2003-01-01 darbdaviui, kuris iki 2003-01-01 jam taikė pajamų neapmokestinamąjį minimumą pagal Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinąjį įstatymą, arba po 2003-01-01 nepateikia nei prašymo taikyti NPD, nei atsisakymo jį taikyti, tai darbdavys, turėdamas dokumentus, patvirtinančius, kad ši darbovietė yra pagrindinė (darbo sutartį arba paties darbuotojo pareiškimą), turi pagrindą manyti, kad prašymas taikyti NPD yra pateiktas.

7. Pasikeitus NPD formulei ar nustačius kitokias NPD sumas, darbdavys neprivalo reikalauti iš darbuotojų pateikti naujus ar patikslinti pateiktus prašymus. Nuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuris darbdaviui buvo pateikęs prašymą taikyti NPD (pagrindinį ar individualų), nebūtina teikti naujo prašymo. NPD gali būti taikomi anksčiau pateiktų prašymų pagrindu.

8. Apskaičiuojant nuolatiniam Lietuvos gyventojams taikytiną mėnesio NPD, būtina atsižvelgti tik į visas kas mėnesį darbuotojams mokamas išmokas (pagrindinį darbo užmokestį, priedus ir priemokas), susijusias su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais. Prie mėnesio darbo užmokesčio sumos, lemiančios darbuotojui taikytiną mėnesio NPD, priskiriama: darbo užmokestis, priedai, premijos (mėnesio, ketvirtinės, metinės), ligos pašalpa už pirmas dvi ligos dienas, kompensacija už nepanaudotas atostogas, išmokos už viršvalandinį darbą, darbą švenčių ir poilsio dienomis, nakties metu, už prastovos laiką, atlyginimas už atostogas, teisės aktų nustatytus dydžius viršijantys dienpinigiai, darbuotojo gauta nauda dėl beprocentinės paskolos ar lengvatinių palūkanų, lengvatinė kaina įsigytos produkcijos, automobilio naudojimo asmeniniais tikslais, gyventojų naudai sumokėtos gyvybės draudimo įmokos, priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms ir visi kiti papildomi uždarbiai, bet koku būdu tiesiogiai darbdavio išmokami darbuotojui už jo atliktą darbą ar atliekamas funkcijas. Šios nuostatos taikomos neatsižvelgiant į konkrečiam darbuotojui išmokamų įmokų periodiškumą. Apskaičiuojant taikytiną mėnesio NPD, sumuojamos ir tokios darbo užmokesčio pajamos, kurios jų išmokėjimo mokesčiniu laikotarpiu neapmokestinamos pajamų mokesčiu panaikinus tokių pajamų dvigubą apmokestinimą GPMĮ 37 straipsnyje nustatyta tvarka (darbdaviui turint dokumentus, pagrindžiančius, kad toks darbo užmokestis pagal dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties nuostatas apmokestintas pajamų mokesčiu užsienio valstybėje, su kuria Lietuva yra sudariusi ir taiko dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartį).

Pavyzdžiai

1. Paskolas iš darbdavio gavę darbuotojai lengvatines palūkanas sumoka kiekvieną metų ketvirtį arba vieną kartą per metus. Apskaičiuojant mėnesio NPD, dėl lengvatinių palūkanų gauta nauda yra įskaitoma į atitinkamų mėnesių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų sumas.

2. Darbdavio nustatyta tvarka darbuotojai turi teisę už tam tikrą sumą per kalendorinius metus įsigyti prekių lengvatinė kaina. Apskaičiuojant mėnesio NPD, dėl lengvatinė kaina įsigytų prekių

gauta nauda yra įskaitoma į atitinkamų mėnesių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų sumas, neatsižvelgiant į lengvatine kaina įsigyjamų prekių periodiškumą.

3. Darbdavys darbuotojui išmoka ne tik su darbo santykiais susijusias išmokas, bet ir išmoką už pastarojo darbdaviui nuomojamą turtą. Apskaičiuojant taikytiną mėnesio NPD, į šią išmoką neatsižvelgiama, be to, NPD ar jo dalis šiai išmokai negali būti taikomas, nes tai nėra su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos.

Jeigu gyventojui tas pats darbdavys su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias išmokas išmoka dviejų ar daugiau darbo sutarčių pagrindu, tai, apskaičiuojant mėnesio NPD, yra įskaitomos visos šios rūšies jo mokamos išmokos. Be to, pagal mėnesio NPD formulę apskaičiuota NPD suma gali būti mažinamos bet kurios sutarties pagrindu mokamos su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios išmokos, arba visos šios išmokos gali būti mažinamos pasirinktomis NPD proporcijomis, siekiant sudaryti gyventojui galimybę mokestiniu laikotarpiu prisitaikyti NPD.

Dovanos, apmokestinamosioms pajamoms priskiriami prizai, pašalpos ir kitokios nenuolatinio pobūdžio išmokos neįskaičiuojamos į mėnesio darbo užmokestį, tačiau įskaičiuojamos į metines su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias pajamas, darančias įtaką MNPD.

9. NPD taikymo tikslais ligos, motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpos (toliau – pašalpos) ir ilgalaikio darbo išmokos, mokamos pagal Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymą (toliau – ilgalaikio darbo išmokos) priskiriamos su darbo santykiais susijusioms pajamoms.

10. Kai ligos pašalpa, motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpa, ilgalaikio darbo išmoka yra išmokama už visą mėnesį ar kelis mėnesius, NPD pagal gyventojų pateiktą prašymą taiko VSDFV teritorinis skyrius, vadovaudamasis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinių skyrių mokamų nepensinių išmokų apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2010 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. V-273 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo pašalpų apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu taisyklių patvirtinimo“.

11. Iš biudžetinių įstaigų ir Lietuvos banko atleistiems gyventojams ilgalaikio darbo išmokas išmokantis juos atleidę darbdaviai NPD taiko, jeigu atleisti iš darbo darbuotojai yra pateikę prašymus šioms išmokoms taikyti NPD.

12. Nenuolatiniais Lietuvos gyventojams mokestiniu laikotarpiu NPD netaikomas. Kai nenuolatinis Lietuvos gyventojas pagal GPMĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–4 punkto nuostatas (įskaitant ir dėl Lietuvoje išbūtų dienų skaičiaus) tampa nuolatinio Lietuvos gyventoju, jam NPD gali būti taikomas.

5. Gyventojas turi teisę mokestiniu laikotarpiu atsisakyti NPD ar jo dalies taikymo net tuo atveju, kai jis pagal šio straipsnio 2 ar 6 dalį jam gali būti pritaikytas.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Gyventojas gali pateikti prašymą darbdaviui, kad darbdavys netaikytų jam priklausančio NPD. Pavyzdžiui, kai mokestiniu laikotarpiu NPD yra taikomas, o gyventojui yra žinoma, kad jis dar gaus individualios veiklos pajamų, autorinį atlyginimą ar kitų pajamų, nurodytų šio straipsnio 7 dalyje, jis gali pateikti prašymą NPD netaikyti visą mokestinį laikotarpį arba tik tam tikrais mokestinio laikotarpio mėnesiais. Jeigu gyventojui mokestiniu laikotarpiu pritaikyta NPD suma bus mažesnė už jam priklausančią MNPD, tai prisitaikyti visą MNPD ir susigrąžinti pajamų mokestį jis galės, pateikęs metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

2. Nuo 2009 m. kovo 5 d. įsigaliojusioje GPMĮ 20 straipsnio 5 dalies redakcijoje, kuri taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant viso 2009 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas, numatyta, kad darbuotojo prašymu gali būti netaikomas visas pagal mėnesio formulę apskaičiuotas NPD arba tik jo dalis (t. y. gali būti taikoma tik dalis apskaičiuoto NPD). Dėl sumažėjusio MNPD sumokėti pajamų mokestį nereikės, jeigu gyventojas, gaunantis pajamas iš kelių darbdavių ar kintamo dydžio pajamas, ar papildomas vienkartinės pajamas, pateiks darbdaviui prašymą netaikyti NPD.

Pavyzdžiai

1. Dviejose įmonėse dirbančiam gyventojui ir vienoje iš jų gaunančiam 1 200 Eur darbo užmokestį, o kitoje – 1 300 Eur, NPD 2026 m. mokestiniu laikotarpiu galėtų būti taikomas vienoje iš jų, pavyzdžiui, išmokančioje 1 300 Eur darbo užmokestį. Įvertinus visas metines pajamas — 30 000 Eur ($2\,500 \times 12$), MNPD bus apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punkte pateiktą formulę, taikomą gyventojui, kurio metinės apmokestinamosios pajamos (GMP) viršija 13 836 Eur, ir sudarys ne 8 099,64 Eur (darbdaviui kiekvieną mėnesį taikant 674,97 Eur ($1\,300 - 1\,153; 147 \times 0,49; 747 - 72,03$) NPD, o 1 043,64 Eur ($30\,000 - 13\,836; 16\,164 \times 0,49; 8\,964 - 7\,920,36$). Tam, kad pasibaigus 2026 m., neatsirastų pareiga perskaičiuoti MNPD ir sumokėti pajamų mokestį nuo 7 056 Eur ($8\,099,64 - 1\,043,64$) neapmokestintos pajamų sumos, gyventojas gali pateikti abiem darbdaviams prašymą netaikyti NPD. Mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, MNPD prisitaikyti ir pajamų mokestį susigrąžinti jis galės, pateikdamas 2026 m. mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

2. Dviejose įmonėse dirbančiam gyventojui ir kiekvienoje gaunančiam po 700 Eur darbo užmokestį, 700 Eur NPD 2026 m. mokestiniu laikotarpiu galėtų būti taikomas vienoje iš jų. Įvertinęs visas metines pajamas (16 800 Eur; $700 + 700; 1\,400 \times 12$), gyventojas apskaičiuoja, kad jam priklausantis MNPD bus 7 511,64 Eur ($16\,800 - 13\,836; 2\,964 \times 0,49; 8\,964 - 1\,452,36$) ir mėnesio NPD 625,97 Eur ($1\,400 - 1\,153; 247 \times 0,49; 747 - 121,03$). Gyventojui dėl NPD taikymo neatsiras prievolė deklaruoti metines pajamas ir papildomai sumokėti pajamų mokestį, jeigu jis pateiks prašymą vienam darbdaviui mokestiniu laikotarpiu taikyti ne 700 Eur, o 625,97 Eur ar mažesnę NPD.

3. Pagal šio straipsnio 6 dalį, teisę į didesnę NPD turintis asmuo su negalia taip pat gali darbdaviui pateikti prašymą netaikyti NPD arba taikyti mažesnę, pavyzdžiui, apskaičiuotą pagal NPD formulę. Visą priklausantį MNPD jis prisitaikyti galės, pateikdamas mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

6. Asmenims, kuriems nustatytas 0–25 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis arba didelių specialiųjų poreikių lygis), arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas sunkus neįgalumo lygis, taikomas mėnesio NPD yra 1 127 eurai. Asmenims, kuriems nustatytas 30–55 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis arba vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis), arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinis ar lengvas neįgalumo lygis, taikomas mėnesio NPD yra 1 057 eurai. Atsiradus arba pasibaigus teisei į šioje dalyje nurodytą mėnesio NPD, šis dydis pradedamas arba nustojamas taikyti nuo kitą, negu atsirado arba pasibaigė teisę į jį, mėnesį gautų pajamų. Šioje dalyje nurodytiems gyventojams taikytina MNPD suma yra lygi jiems pagal šios dalies nuostatas atitinkamais mokestinio laikotarpio mėnesiais taikytinų NPD sumai, pridėjus pagal šio straipsnio 1 dalį šiems gyventojams apskaičiuotą MNPD dalį, proporcingą mokestinio laikotarpio mėnesių, kuriais jie neturėjo teisės į NPD pagal šios dalies nuostatas, skaičiui.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2024 m. gruodžio 5 d. įstatymas XV-32), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2025 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Per mokestinį laikotarpį didesnis NPD taikomas nurodytus kriterijus atitinkantiems nuolatiniais Lietuvos gyventojams, jeigu jie gauna su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų. Teisė į didesnę NPD turi būti pagrįsta atitinkamais dokumentais: neįgalumo lygio, asmens dalyvumo (darbingumo) lygio, dalyvumo (darbingumo) lygio dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos nustatymą patvirtinančiais dokumentais.

2. Komentare vartojamos sąvokos yra apibrėžtos 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusiame Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, pakeitusiame Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymą (galiojo iki 2023 m. gruodžio 31 d.).

Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme nustatyta, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. kituose teisės aktuose vartojama sąvoka:

- „neįgalumas“ – tolygi sąvokai „negalia“,
- „neįgalusis“ – tolygi sąvokai „asmuo su negalia“,
- „darbingumo lygis“ – tolygi sąvokai „dalyvumo lygis“,
- „specialiųjų poreikių lygis“ – tolygi sąvokai „dalyvumo lygis“,
- „didelių specialiųjų poreikių lygis“ – tolygi sąvokai „15 procentų dalyvumo lygis“,
- „vidutinių specialiųjų poreikių lygis“ – tolygi sąvokai „40 procentų dalyvumo lygis“.

3. Pagal Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymą asmeniu su negalia laikomas asmuo, kuriam šio įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis arba 55 procentų ar mažesnis dalyvumo lygis.

4. Neįgalumo lygis nustatomas asmenims iki pilnametystės, išskyrus asmenis, kurie yra (buvo) draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu.

Dalyvumo lygis nustatomas pilnamečiams asmenims ir asmenims iki pilnametystės, jeigu jie yra (buvo) draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu.

5. Asmenims, kuriems iki Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo įsigaliojimo dienos buvo nustatytas darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis, nustatytas darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis galioja iki nustatyto termino pabaigos.

6. Siekiant išsaugoti asmenų, kuriems iki Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo įsigaliojimo dienos buvo nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis, teises, numatomas šiems asmenims nustatyto specialiųjų poreikių lygio prilyginimo dalyvumo lygiui pereinamasis laikotarpis – nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. asmenų rašytiniu prašymu, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, remdamasi iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos išduotais neįgaliojo pažymėjimais, nustato:

1) 15 procentų dalyvumo lygį – asmenims, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos buvo nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis;

2) 40 procentų dalyvumo lygį – asmenims, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos buvo nustatytas vidutinių specialiųjų poreikių lygis.

7. Gyventojams, kuriems nustatytas 0-25 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 0-25 procentų darbingumo lygis ar didelių specialiųjų poreikių lygis), ar gyventojams, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas sunkaus neįgalumo lygis, taikytinas 1 127 eurų mėnesio NPD. Tokiems gyventojams, teisę į didesnę NPD turėjusiems visą 2024 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį, taikytinas MNPD yra 13 524 eurų (1 127 Eur x 12 mėn.), neatsižvelgiant į metinių apmokestinamųjų pajamų sumą (GMP).

8. Gyventojams, kuriems nustatytas 30 – 55 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 30-55 procentų darbingumo lygis ar vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis), ar gyventojams, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinio ar lengvo neįgalumo lygis, taikytinas 1 057 eurų mėnesio NPD. Tokiems gyventojams, teisę į didesnę NPD turėjusiems visą 2024 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį, taikytinas MNPD yra 12 684 eurų (1 057 Eur x 12 mėn.), neatsižvelgiant į metinių apmokestinamųjų pajamų sumą (GMP).

9. Atsiradus arba pasibaigus teisei gyventojui taikyti didesnę NPD, šis dydis pradedamas arba nustojamas taikyti nuo kitą mėnesį nei atsirado arba pasibaigė teisė jį taikyti gyventojui gautų pajamų.

Tokiais atvejais nuolatinis Lietuvos gyventojas privalo pateikti patikslintą prašymą ar kitaip patikslinti anksčiau pateiktojo prašymo duomenis.

Pavyzdžiai

1. 2026 m. kovo mėnesį darbuotojui buvo nustatytas 15 procentų dalyvumo lygis. Darbuotojo mėnesio darbo užmokestis yra 1 250 Eur. Darbdavys didesnę NPD (1 127 Eur) pradėjo taikyti nuo balandžio mėnesio, išmokėdamas darbo užmokestį už kovą (kai praėjusio pastarojo mėnesio darbo užmokestis mokamas kitą mėnesį) ar už balandžio mėnesį (kai darbo užmokestis ar jo dalis yra išmokamas tą patį mėnesį). Pajamų mokestis (20 proc.), pritaikius 1 127 Eur NPD, išskaičiuojamas nuo 123 Eur sumos ($1\,250 - 1\,127$), yra lygus 24,60 Eur ($123 \times 20 : 100$).

2. 2026 m. kovo mėnesį darbuotojui buvo nustatytas 40 procentų dalyvumo lygis. Prašymas taikyti 1 057 Eur NPD ir atitinkami dokumentai įmonėje pateikti kovo mėnesį. Darbuotojo mėnesio darbo užmokestis yra 1 200 Eur. Balandžio mėnesį įmonėje buvo išmokėtas darbo užmokestis tik už tų metų vasario mėnesį. Darbuotojui 1 057 Eur NPD gali būti taikomas jau balandžio mėnesį. Jeigu darbdavys, balandžio mėnesį šiam darbuotojui pritaikęs didesnę NPD, visų 2026 m. mėnesių darbo užmokesčių, pradedant balandžio mėnesiu, išmokėtų dar 2026 m., tai, balandžio ir paskesniais mėnesiais taikant 1 057 Eur, didesnę NPD būtų pritaikyti 11 kartų. Pagal komentuojamo straipsnio dalį, didesnę (1 057 Eur) NPD per 2026 m. mokestinį laikotarpį turi būti pritaikyti ne daugiau kaip 9 kartus (t. y. 9 mėnesių NPD, pvz., kovo – lapkričio mėnesių ar balandžio – gruodžio mėnesių darbo užmokesčiui, išmokėtam 2026 m.), o sausio – kovo mėn. taikytini NPD apskaičiuojami šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Išmokant balandžio mėnesio ir paskesnių mėnesių darbo užmokesčių, taikomas 1 057 Eur NPD, ir pajamų mokestis (20 proc.) išskaičiuojamas nuo 143 Eur sumos ($1\,200 - 1\,057$), yra lygus 28,60 Eur ($143 \times 20 : 100$).

10. Pažymėtina, kad už didesnį NPD taikymo pagrįstumą yra atsakingas prašymą jį taikyti patekęs gyventojas, todėl, mokestiniu laikotarpiu pritaikius per didelį MNPD, pareiga iki kitų metų gegužės 1 dienos pateikti pajamų mokesčio deklaraciją ir sumokėti pajamų mokesčio skirtumą tarp deklaracijoje apskaičiuotos pajamų mokesčio sumos ir mokestiniu laikotarpiu sumokėtos (išskaičiuotos) pajamų mokesčio sumos tenka gyventojui.

Darbdavio ir darbuotojo susitarimu, mokėtinas pajamų mokestis nuo per didelio pritaikyto NPD gali būti perskaičiuojamas įmonėje ir sumokamas į biudžetą iki to mokestinio laikotarpio, kurio NPD taikomas, pabaigos.

11. Gyventojui, kuriam 0-25 proc. dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo lygis ar didelių specialiųjų poreikių lygis), arba gyventojui, kuriam sunkaus neįgalumo lygis, arba gyventojui, kuriam 30-55 proc. dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo lygis ar vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis), arba gyventojui, kuriam vidutinio ar lengvo neįgalumo lygis buvo nustatytas per atitinkamą mokestinį laikotarpį, tą mokestinį laikotarpį taikytinas MNPD apskaičiuojamas taip:

1) įvertinus šio straipsnio 7 dalyje nurodytas gyventojų metines pajamas, pagal metinio NPD formulę apskaičiuojamas MNPD,

2) apskaičiuota MNPD suma dalijama iš 12 (mokestinio laikotarpio mėnesių skaičiaus) ir dauginama iš tų mėnesių skaičiaus, kuriais gyventojas neturėjo teisės į didesnę (1 127 ar 1 057 Eur) NPD,

3) mokestinio laikotarpio mėnesių, kuriais gyventojas turėjo teisę į didesnę NPD, skaičius padauginamas iš atitinkamos (1 127 ar 1 057 Eur) sumos, prie kurios pridedama MNPD dalies suma, apskaičiuota pateikiamo 1 pavyzdžio 2 punkte.

Pavyzdžiai

1. Gyventojui 40 procentų dalyvumo lygis nustatytas 2026 m. kovo mėnesį, 1 057 Eur NPD įmonėje pradėtas taikyti balandžio mėnesį. MNPD dalies (atitinkančios sausio–kovo mėn. taikytinus NPD), suma priklausys ne tik nuo tais mėnesiais gautų su darbo santykiais susijusių pajamų, bet ir nuo visų kitų per 2026 m. mokestinį laikotarpį gautų pajamų, priskiriamų apmokestinamosioms pajamoms, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje nurodytas išimtis.

Gyventojas 2026 m. gavo 14 000 Eur darbo užmokestį (neatėmus išskaičiuotų mokesčių) ir 5 000 apmokestinamųjų pajamų už parduotus vertybinius popierius, iš viso 19 000 Eur. Jam taikytinas MNPD apskaičiuojamas taip:

1) kadangi metinės pajamos viršija 13 836euro, MNPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punkte pateiktą formulę:

$$19\,000 - 13\,836 = 5\,164;$$

$$5\,164 \times 0,49 = 2\,530,36;$$

$$8\,964 - 2\,530,36 = 6\,433,64 \text{ Eur};$$

2) apskaičiuojama MNPD dalis, tenkanti sausio–kovo mėn. (mėnesiams, kuriais gyventojas neturėjo teisės į didesnę NPD):

$$6\,433,64 \times 3 : 12 = 1\,608,41 \text{ Eur};$$

3) apskaičiuojamas visas taikytinas MNPD:

$$1\,608,41 \text{ Eur} + 9\,513 \text{ Eur} (9 \text{ mėn.} \times 1\,057 \text{ Eur}) = 11\,121,41 \text{ Eur}.$$

Visas MNPD yra 11 121,41 Eur.

Gyventojas pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje pajamų mokestis (20 proc.) nuo metinės darbo užmokesčio sumos, pritaikius 11 121,41 Eur MNPD, apskaičiuojamas taip:

$$14\,000 - 11\,121,41 = 2\,878,59 \text{ Eur};$$

$$2\,878,59 \times 20 : 100 = 575,72 \text{ Eur}.$$

7. GMP yra lygios gyventojų mokestinio laikotarpio apmokestinamųjų pajamų, išskyrus apmokestinamąsias pajamas, kurioms taikomas šio Įstatymo 6 straipsnio 7 dalyje nustatytas mokesčio tarifas, pajamas, nuo kurių mokestis sumokėtas įsigyjant verslo liudijimą, taip pat išmokas, mokamas pasibaigus ar nutraukus gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutartį, nevirsijančias sumokėtų įmokų dydžio, sumai, neatėmus šio Įstatymo 21 straipsnyje nurodytų išlaidų ir gyventojui taikytino MNPD.

(Pakeistas pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymą (2026 m. birželio 4 d. įstatymas XV-985). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2026 m. mokestinio laikotarpio pajamas.)

Komentaras

1. Pagal 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusią GPMĮ 20 straipsnio 7 dalies redakciją, kuri taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. mokestinio laikotarpio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas, apskaičiuojant gyventojų metines pajamas, lemiančias taikytino metinio NPD sumą, (toliau – GMP) yra įskaičiuojamos visos per mokestinį laikotarpį gautos (uždirbtos) apmokestinamosios pajamos, išskyrus:

1.1. išmokas, mokamas pasibaigus ar nutraukus gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutartį, nevirsijančias sumokėtų įmokų sumas,

1.2. pajamas, nuo kurių pajamų mokestis sumokėtas įsigyjant verslo liudijimą,

1.3. pajamas už parduotas ar kitaip perleistas nuosavybės ne individualios veiklos atliekas (kaip jos suprantamos pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą), apmokestintas taikant 5 proc. pajamų mokesčio tarifą.

GMP suma yra lygi apmokestinamųjų pajamų sumai, neatėmus iš jos metinio NPD ir GPMĮ 21 straipsnyje nurodytų mokestiniu laikotarpiu patirtų išlaidų.

2. Apskaičiuojant 2018 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio GMP, į jas yra įskaičiuojamos užsienio valstybėje gautos pajamos, nenurodytos GPMĮ 17 straipsnyje kaip neapmokestinamosios, tačiau kurios, naikinant dvigubą apmokestinimą, yra atleidžiamos nuo pajamų mokesčio sumokėjimo GPMĮ 37 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Į GMP yra įskaičiuojamos perskaiciuotos pajamos už parduotą ar kitaip perleistą nuosavybės ne individualios veiklos turtą (išskyrus atliekas), individualios veiklos turtui priskirtą nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą, realizuotas išvestines finansines priemones (t. y. įskaičiuojamos pajamos,

sumažintos GPMĮ 19 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuota turto įsigijimo kaina ir su jo perleidimu ar realizavimu susijusiais teisės aktuose nustatytais privalomais mokėjimais), taip pat perskaičiuotos individualios veiklos pajamos (t. y. pajamos, sumažintos GPMĮ 18 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotais leidžiamais atskaitymais, o kaupimo apskaitos principą taikančio gyventojas – ir mokestiniais nuostoliais).

4. Pavyzdžiai

1. 2026 m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu gyventojas gavo:
1170 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų,
1450 Eur autorinį atlyginimą,
7240 Eur pajamų iš individualios kirpimo paslaugų veiklos, leidžiami atskaitymai – 2240 Eur,
perskaičiuota apmokestinamųjų (taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą) pajamų suma – 5000 Eur),
900 Eur dividendų.
GMP yra 8520 Eur (1170+1450+900+5000).
2. Gyventojas 2026 m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu gavo:
2300 Eur iš veiklos pagal verslo liudijimą,
4500 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų Lietuvos Respublikoje,
7 000 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų Airijoje, nuo kurių joje buvo išskaičiuotas pajamų mokestis, ir kurios pagal GPMĮ 37 straipsnį yra atleidžiamos nuo pajamų mokesčio Lietuvos Respublikoje,
3000 Eur apmokestinamosioms pajamoms priskirtą išmoką, išmokėtą pasibaigus gyvybės draudimo sutarčiai, neviršijančią sumokėtų įmokų sumos.
GMP yra 11 500 (4 500+7 000) Eur.
3. Gyventojas (PVM mokėtojas) 2026 m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu gavo:
11000 Eur pajamų iš individualios veiklos (teikia veterinarijos paslaugas), leidžiami atskaitymai – 3000 Eur, perskaičiuota apmokestinamųjų pajamų suma – 8000 Eur,
48000 Eur pajamų iš žemės ūkio veiklos, leidžiami atskaitymai – 13000 Eur, perskaičiuota apmokestinamųjų pajamų suma – 35000 Eur,
2000 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų.
GMP yra 45 000 Eur (8 000 + 35 000 + 2000).

8. Tais atvejais, kai su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos gaunamos už laikotarpį, ilgesnį kaip vienas mokestinio laikotarpio mėnuo, su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos apskaičiuojamos atskirai už kiekvieną mokestinio laikotarpio mėnesį, už kurį šios pajamos buvo apskaičiuotos išmokėti, taikant to mokestinio laikotarpio mėnesio NPD.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Ši nuostata taikoma tais atvejais, kai su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos (toliau – darbo užmokestis) gaunamos už ilgesnį negu vienas mėnuo laikotarpį, nepriklausomai nuo to, ar darbo užmokestis išmokamas už keletą nuosekliai vienas paskui kitą einančių mėnesių, ar už keletą mėnesių, tarp kurių yra laiko tarpas (pvz., už 2026 m. sausį ir tų pačių metų liepą, darbo užmokestis išmokamas 2026 m. rugpjūčio mėnesį).

Pavyzdžiai

1. Darbuotojo mėnesio darbo užmokestis yra 1 200 Eur, jam buvo pritaikytas 723,97 Eur (1 200 – 1 153; $47 \times 0,49$; $747 - 23,03$) NPD. Darbdavys apskaičiuotą 2026 m. sausio ir vasario mėnesių darbo užmokestį išmoka kartu su kovo mėnesio darbo užmokesčiu. Kadangi šios su darbo santykiais susijusios pajamos gaunamos už ilgesnį kaip vienas mėnuo laikotarpį, todėl kiekvienam mėnesiui tenkantis darbo užmokestis apmokestinamas atskirai, taikant šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotą 2026 m. sausio, vasario, kovo mėnesių 723,97 Eur NPD.

2. 2026 m. gyventojų mėnesio darbo užmokestis yra 1 153 Eur (2025 m. – 1 038 Eur), jam taikomas 747 Eur NPD. Jis 2020–2026 m. dirba toje pačioje įmonėje. Darbdavys apskaičiuotą 2025 m. vasario mėnesio darbo užmokestį išmoka 2026 m. sausio mėnesį, 2025 m. kovo mėnesio darbo užmokestį išmoka 2026 m. vasario mėnesį, 2025 m. balandžio, gegužės ir birželio mėnesių darbo užmokestį išmoka 2026 m. gegužės mėnesį, 2025 m. liepos mėnesio darbo užmokestį išmoka 2026 m. liepos mėnesį, 2025 m. rugpjūčio, rugsėjo ir spalio mėnesių darbo užmokestį išmoka 2026 m. rugpjūčio mėnesį, 2025 m. lapkričio, gruodžio darbo užmokestį išmoka 2026 m. rugsėjo mėnesį.

Kai darbdavys 2026 m. gyventojui išmoka darbo užmokestį už 2025 m. (arba ir už 2025 m., ir už 2026 m.), tai, išmokant darbo užmokestį už 2025 m., taikomas 2026 m. išmokėjimo mėnesio NPD, neatsižvelgiant į tai, už kiek praėjusio mokestinio laikotarpio mėnesių išmokamas darbo užmokestis, o išmokant darbo užmokestį už 2026 m., taikomas to mokestinio laikotarpio mėnesio, už kurį išmokamas darbo užmokestis, NPD, jeigu 2026 m. tų mėnesių NPD nebuvo pritaikyti išmokant 2025 m. darbo užmokestį.

2026 m. sausio mėnesį išmokant 2025 m. vasario mėnesio 1 038 Eur darbo užmokestį, taikomas 2026 m. sausio mėnesio NPD – 747 Eur.

2026 m. vasario mėnesį išmokant 2025 m. kovo mėnesio 1 038 Eur darbo užmokestį, taikomas 2026 m. vasario mėnesio NPD – 747 Eur.

2026 m. gegužės mėnesį išmokant 2025 m. balandžio, gegužės ir birželio mėnesių darbo užmokestį ($3\,114$ ($1\,038 \text{ Eur} \times 3 \text{ mėn.}$)), taikomas tik 2026 m. gegužės mėnesio (išmokos išmokėjimo mėnesio) NPD – 0 Eur ($3\,114 - 1\,153$; $1\,961 \times 0,49$; $747 - 960,89$), nes praėjusio mokestinio laikotarpio mėnesių NPD kitą mokestinį laikotarpį negali būti taikomi.

2026 m. liepos mėnesį išmokant 2025 m. liepos mėnesio 1 038 Eur darbo užmokestį, taikomas 2026 m. liepos mėnesio NPD – 747 Eur.

2026 m. rugpjūčio mėnesį išmokant 2025 m. rugpjūčio, rugsėjo, spalio mėnesių darbo užmokestį ($3\,114 \text{ Eur}$), taikomas 2026 m. rugpjūčio mėnesio NPD – 0 Eur ($3\,114 - 1\,153$; $1\,961 \times 0,49$; $747 - 960,89$).

2026 m. rugsėjo mėnesį išmokant 2025 m. lapkričio bei gruodžio mėnesių darbo užmokestį ($2\,076 \text{ Eur}$ ($1\,038 \text{ Eur} \times 2 \text{ mėn.}$)), taikomas 2026 m. rugsėjo mėnesio NPD – $294,73 \text{ Eur}$ ($2\,076 - 1\,153$; $923 \times 0,49$; $747 - 452,27$).

3. Darbuotojui 2026 m. gruodžio 8 d. išmokama apskaičiuoto ($1\,400 \text{ Eur}$) darbo užmokesčio už lapkričio mėn. paskutinė dalis – 800 Eur . Gruodžio 30 d. taip pat išmokamas visas gruodžio mėn. darbo užmokestis ($1\,400 \text{ Eur}$) ir 700 Eur premija, iš viso $2\,100 \text{ Eur}$.

Išmokant lapkričio mėn. darbo užmokestį, taikomas lapkričio mėn. NPD – $625,97 \text{ Eur}$ ($1\,400 - 1\,153$; $247 \times 0,49$; $747 - 121,03$) ir pajamų mokestis (20 proc.) išskaičiuojamas nuo $774,03 \text{ Eur}$ ($1\,400 - 625,97$).

Išmokant gruodžio mėn. darbo užmokestį ir premiją ($2\,100 \text{ Eur}$), pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punkte pateiktą formulę apskaičiuojamas NPD, numatytas $1\,153 \text{ Eur}$ viršijančioms mėnesio su darbo santykiais susijusioms pajamoms. Taikomas NPD – $464,03 \text{ Eur}$ ($2\,100 - 1\,153$; $947 \times 0,49$; $747 - 464,03$) ir pajamų mokestis (20 proc.) išskaičiuojamas nuo $1\,635,97 \text{ Eur}$ ($2\,100 - 464,03$) sumos.

2. Kai gyventojui 2019 m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu išmokamas ir už 2018 m. (ankstesnį) mokestinį laikotarpį apskaičiuotas darbo užmokestis, ir už einamųjų kalendorinių metų kurį nors mėnesį, tai, apskaičiuojant mėnesio NPD, į išmokos išmokėjimo mėnesio pajamas įskaičiuojama visa išmokėta suma. Kadangi 2018 m. ar ankstesniais mokestiniais laikotarpiais apskaičiuotam darbo užmokesčiui yra taikomas 15 procentų pajamų mokesčio tarifas, o

apskaičiuotam 2019 m. – 20 ir (ar) 27 procentų, 2020 m. – 2025 m. – 20 ir (ar) 32 procentų, o 2026 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu 20 ir (ar) 25, ir (ar) 32 procentų tai NPD 2018 m. (ankstesnį) mokestinį laikotarpį apskaičiuotam darbo užmokesčiui ir apskaičiuotam 2019 m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu, yra taikomas proporcingai.

Pavyzdžiai

1. 2026 m. sausio 31 d. darbuotojui išmokėtas 2026 m. sausio mėnesio darbo užmokestis – 1 000 Eur ir 2018 m. gruodžio mėnesio darbo užmokesčio dalis – 600 Eur (iš viso – 1 600 Eur).

Pagal šio straipsnio 2 d. 2 punkte pateiktą formulę, numatytą didesnėms nei 1 153 Eur mėnesio su darbo santykių susijusioms pajamoms, apskaičiuotas 2026 m. sausio mėn. NPD yra 527,97 Eur ($1\,600 - 1\,153; 447 \times 0,49; 747 - 219,03$). Apskaičiuojama, kokią bendros 1 600 darbo užmokesčio sumos dalį (procentais) sudaro 2018 m. gruodžio mėn. apskaičiuotas darbo užmokestis: 37,5 proc. ($600 \times 100 : 1600$).

2018 m. gruodžio mėnesio darbo užmokesčio daliai (600 Eur) taikoma 37,5 proc. NPD sumos – 197,99 Eur ($527,97 \times 37,5 : 100$), o 2026 m. sausio mėnesio darbo užmokesčiui – 329,98 Eur ($527,97 - 197,99$).

2. Gyventojas 2026 m. ir 2025 m. mėnesio darbo užmokestis yra 1 200 Eur.

Darbdavys apskaičiuotą 2025 m. lapkričio-gruodžio mėnesių (2 400 Eur) darbo užmokestį išmoka 2026 m. sausio mėnesį. Taip pat 2026 m. sausio mėnesį darbuotojui išmokamas 2026 m. sausio mėnesio darbo užmokestis, iš viso – 3 600 Eur ($2\,400 + 1\,200$).

Kai darbdavys einamaisiais kalendoriniais metais išmoka gyventojui darbo užmokestį ne tik už einamųjų metų mėnesį, bet ir už praėjusių metų atitinkamą laikotarpį, yra taikomas tik išmokėjimo mėnesio NPD, neatsižvelgiant į tai, už kiek praėjusių metų mėnesių darbo užmokestis yra išmokamas.

Pagal išmokos išmokėjimo metu galiojančią didesnėms nei 1 153 Eur mėnesio su darbo santykiais susijusioms pajamoms numatytą mėnesio NPD formulę apskaičiuotas 2026 m. sausio mėnesio NPD yra lygus 0 ($3\,600 - 1\,153; 2\,447 \times 0,49; 747 - 1\,199,03 = 0 (-452,03)$).

3. 2026 m. liepos 31 d. gyventojas atleidžiamas iš darbo. 2026 m. rugsėjo mėnesį jam išmokamas 2 306 Eur darbo užmokestis už 2026 m. birželio–liepos mėnesius (mėnesio darbo užmokestis – 1 153 Eur). Atsižvelgiant į tai, kad gyventojas iki liepos 31 d. dirbo tik šioje įmonėje ir joje buvo pateikęs prašymą taikyti NPD, jam taikomi birželio ir liepos mėn. NPD, po 747 Eur.

4. 2026 m. lapkričio 4 d. gyventojas atleidžiamas iš pareigų. Darbdavys apskaičiuotą 2026 m. lapkričio darbo užmokestį išmoka 2026 m. gruodžio mėnesį.

Atsižvelgiant į tai, kad gyventojas nuo 2026 m. lapkričio 4 d. nebedirba įmonėje, jam NPD netaikomas.

5. 2026 m. gyventojas mėnesio darbo užmokestis yra 1 153 Eur. 2026 m. gegužės – birželio mėnesiais gyventojas yra neapmokamose atostogose.

Darbdavys apskaičiuotą 2026 m. kovo – balandžio darbo užmokestį išmoka 2026 m. rugsėjo mėnesį.

Kai darbdavys išmoka darbo užmokestį už laikotarpį, ilgesnį kaip vienas to mokestinio laikotarpio mėnuo, kiekvienam mėnesiui tenkantis darbo užmokestis apmokestinamas atskirai, taikant kiekvieno mėnesio NPD. Kovo ir balandžio mėnesių darbo užmokesčiui taikomas po 747 Eur NPD.

3. Darbo užmokestis ir atlyginimas už atostogas, tenkantis mėnesiui, kurį prasideda atostogos, apmokestinami nuo bendros sumos, o kito mėnesio atlyginimas už atostogas, atėmus to mėnesio NPD, apmokestinamas atskirai. Pasibaigus atostogoms ir apskaičiavus darbo užmokestį už likusias to mėnesio darbo dienas, pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos, atėmus anksčiau išskaičiuotą mokesčio sumą (žr. žemiau 1 pavyzdį). Kai atostogos įstatymų nustatyta tvarka trunka kelis kalendorinius mėnesius, kiekvieno mėnesio atlyginimo už atostogas suma apmokestinama atskirai. Per atostogų laikotarpį pasikeitus taikytinam NPD, pajamų mokestis perskaičiuojamas.

Pavyzdžiai

1. Darbuotojas atostogauja nuo 2026-01-20 iki 2026-02-10. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 800 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 860 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas 410 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 450 Eur.

Sausio mėn. 1 210 Eur (800+410) pajamų sumai taikomas 719,07 Eur (1 210–1 153; 57 x 0,49; 747 – 27,93) NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

490,93 Eur (1 210 – 719,07) x 20 : 100 = 98,19 Eur.

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai:

(450 Eur – 450 Eur (NPD)) x 20 : 100 = 0 Eur.

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 800 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos 1 250 (450+800) Eur.

NPD: 699,47 Eur (1 250 – 1 153; 97 x 0,49; 747 – 47,53);

1 250 – 699,47; 550,53 x 20 : 100 = 110,11 Eur.

2. Darbuotojas atostogauja nuo 2026-01-17 iki 2026-02-04. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 900 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 750 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas 600 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 150 Eur.

Sausio mėn. 1 500 Eur (900 + 600) pajamų sumai taikomas 576,97 Eur (1 500 – 1 153; 347 x 0,49; 747 – 170,03) NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

923,03 Eur (1 500 – 576,97) x 20 : 100 = 184,61 Eur.

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai:

0 (150 – 150) x 20 : 100 = 0 Eur.

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 1 250 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos:

1 400 Eur (150 + 1 250) – 625,97 Eur (NPD; 1 400 – 1 153; 247 x 0,49; 747 – 121,03) = 774,03 Eur;

830,38 x 20 : 100 = 154,81 Eur.

3. Darbuotojas atostogauja nuo 2026-01-17 iki 2026-02-04. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 1 100 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 1 250 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas – 950 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 300 Eur.

Sausio mėn. 2 050 Eur (1 100 + 950) pajamų sumai taikomas 307,47 Eur (2 050 – 1 153; 897 x 0,49; 747 – 439,53) NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

2 050 – 307,47; 1 742,53 x 20 : 100 = 348,51 Eur.

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai:

0 (300 – 300) x 20 : 100 = 0 Eur.

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 1 760 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos:

2 060 (300+1 760) – 302,57 Eur (NPD; 2 060 – 1 153; 907 x 0,49; 747 – 444,43) = 1 757,43 Eur;

1 757,43 x 20 : 100 = 351,49 Eur.

Tačiau, išmokant antrąją vasario mėn. darbo užmokesčio dalį, reikėtų perskaičiuoti vasario mėnesio NPD ir apmokestinti dar sausio mėn. išmokėtą 300 Eur pajamų sumą (atitinkančią pritaikytą NPD).

Tam, kad nereikėtų apmokestinti praėjusį mėnesį darbuotojams išmokėtų išmokų, pajamų mokestis gali būti apskaičiuojamas ir taip:

– vasario mėn. atlyginimas už atostogas (300 Eur), išmokėtas sausio mėn., apmokestinamas netaikant vasario mėn. NPD. Nuo visos atlyginimo už atostogas sumos išskaičiuojamas 60 Eur pajamų mokestis:

$$300 \times 20 : 100 = 60 \text{ Eur};$$

– išmokant vasario mėn. darbo užmokesčio antrąją dalį (1 760 Eur), apskaičiuojamas visas vasario mėn. darbo užmokestis – 2 060 (300+1 760), taikomas vasario mėn. 302,57 Eur NPD, ir nuo antrosios darbo užmokesčio dalies apskaičiuojamas pajamų mokestis:

$$1\,457,43 \text{ Eur } (1\,760 - 302,57) \times 20 : 100 = 291,49 \text{ Eur}.$$

Pažymėtina, jog su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavimo vietoje NPD turėtų būti taikomas nuosekliai, kad teisę į jį turintys darbuotojai juo galėtų pasinaudoti mokestiniam laikotarpiui dar nepasibaigus.

4. Gyventojai 2026 m. birželio mėnesį išmokama 1 800 Eur (3 mėn. x 600 Eur) motinystės išmoka už tris mėnesius liepos, rugpjūčio, rugsėjo mėnesius. Jai taikomas kiekvieno mėnesio 600 Eur NPD. Pajamų mokestis nuo liepos mėnesio 600 Eur motinystės išmokos, rugpjūčio mėnesio 600 Eur motinystės išmokos ir rugsėjo 600 Eur motinystės išmokos, pritaikius kiekvieno mėnesio 600 Eur NPD, neišskaičiuojamas.

9. Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui NPD gali būti taikomas tik mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, teikiant metinę pajamų mokesčio deklaraciją. NPD nenuolatiniam Lietuvos gyventojui taikomas atsižvelgiant į šio straipsnio 1, 3, 6 ir 7 dalių nuostatas.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841. Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui NPD mokestiniu laikotarpiu su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavimo vietoje netaikomas.

2. MNPD nenuolatiniam Lietuvos gyventojui gali būti pritaikomas mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, jeigu jam šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotas MNPD yra didesnis už nulį, arba jeigu jam, kaip asmeniui su negalia, yra taikytinas šio straipsnio 6 dalyje nustatytas didesnis NPD.

3. MNPD taikomas tik tokiam nenuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuris su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavo iš šaltinio Lietuvoje. Šios pajamos yra mažinamos GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuota MNPD suma. Pagal GPMĮ nenuolatinio Lietuvos gyventojų su darbo santykiais susijusių pajamų šaltinis laikomas esančiu Lietuvoje, jeigu toks gyventojas dirba Lietuvoje.

4. Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui GPMĮ 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotas MNPD gali būti pritaikomas pagal pateiktą jo metinę pajamų mokesčio deklaraciją, kurioje turi būti deklaruojamos ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio valstybėse gautos visos apmokestinamosios pajamos, nurodytos šio straipsnio 7 dalyje (žr. 7 dalies komentarą).

Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuriam pagal šio straipsnio 6 dalį yra taikytinas didesnis MNPD, šis dydis pritaikomas pagal jo pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją, kurioje turi būti deklaruojamos tik iš šaltinio Lietuvoje gautos su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos.

5. Tam, kad nenuolatinis Lietuvos gyventojas, išskyrus turintį teisę į didesnę NPD šio straipsnio 6 dalyje nustatytais pagrindais, galėtų pasinaudoti teise į MNPD, jis mokesčių administratoriui kartu su deklaracija turėtų pateikti tos užsienio valstybės, kurios nuolatinis gyventojas yra, mokesčių administratoriaus patvirtintą dokumentą, pavyzdžiui, ten pateiktą mokesčio deklaraciją, apie jo per tą mokestinį laikotarpį, kurio deklaracija teikiama, gautas ir toje užsienio valstybėje apmokestintas pajamas.

Jeigu per mokestinį laikotarpį, kurio deklaracija teikiama, nenuolatinis Lietuvos gyventojas negavo pajamų, nuo kurių užsienio valstybėje buvo sumokėtas pajamų mokestis ar jam tapatus mokestis, prie deklaracijos jis turi pridėti užsienio valstybės mokesčių administratoriaus šį faktą patvirtinantį dokumentą.

Mokesčių administratoriaus prašymu, turi būti pateikiami ir vertėjo patvirtinti vertimai į lietuvių kalbą.

Iš šaltinio Lietuvoje gautas pajamas ir pajamų mokesčio sumokėjimą patvirtinančių dokumentų pateikti nebūtina. Jie pateikiami tik mokesčių administratoriaus prašymu.

6. Teisę į šio straipsnio 6 dalyje nustatytą didesnę NPD turintis nenuolatinis Lietuvos gyventojas turi pateikti tokią teisę (ribotą dalyvumą (darbingumą) ar neįgalumą) įrodančius dokumentus. Didesnis NPD, apskaičiuotas šio straipsnio 6 dalyje (žr. 20 straipsnio 6 dalies komentarą) nustatyta tvarka, nenuolatiniam Lietuvos gyventojui taikomas, jeigu atitinkamas riboto dalyvumo (darbingumo) ar neįgalumas buvo nustatytas tą mokestinį laikotarpį, kuriuo jis gavo su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų iš šaltinio Lietuvoje, arba iki to mokestinio laikotarpio pradžios. Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuriam riboto dalyvumo (darbingumo) ar neįgalumo lygis buvo nustatytas po išvykimo iš Lietuvos ir tuo pačiu mokestiniu laikotarpiu jis iš šaltinio Lietuvoje gavo su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, išvykimo iš Lietuvos metų mokestinio laikotarpio MNPD apskaičiuojamas šio straipsnio 1 ir 6 dalyse nustatyta tvarka, atsižvelgus į jo gautas apmokestinamąsias pajamas, apskaičiuotas šio straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka.

Pavyzdžiai

1. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas 2026 m. sausio – liepos mėnesiais dirbo Lietuvoje ir iš Lietuvos įmonės gavo 7 266 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų. 15 procentų dalyvumo lygis jam buvo nustatytas 2026 m. spalio mėnesį, praėjus daugiau kaip dviem mėnesiams po išvykimo iš Lietuvos. Jam taikytino MNPD dalis, įvertinus ir užsienio valstybėje gautas 2 600 Eur apmokestinamąsias pajamas, bus 7 470 Eur (8 964 Eur : 12 x 10 mėn.), nes jo metinės pajamos (GMP) – 9 866 Eur (7 266 + 2 600) neviršija 12 MMA, galiojusios einamųjų (2026 m.) kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių sumos (t. y. Eur (1 153 Eur x 12 mėn.)), ir du mėnesius taikomas didesnis 1 127 Eur NPD, iš viso 9 724 Eur (7 470 + 2 254 (1 127 x 2)) MNPD.

10. Šio Įstatymo 29 straipsnyje nustatytais atvejais iš pajamų atimama MNPD dalis, apskaičiuota tame straipsnyje nustatyta tvarka.

(Pakeista pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Iš Lietuvos mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniais metais) galutinai išvykstančio nuolatinio Lietuvos gyventojų pajamoms taikoma tik MNPD dalis, apskaičiuojama remiantis Galutinai išvykstančio iš Lietuvos gyventojų pajamoms taikomos metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio dalies apskaičiavimo aprašu, patvirtintu Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. VA-17 „Dėl Galutinai išvykstančio iš Lietuvos gyventojų pajamoms taikomos metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio dalies apskaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Aprašo nuostatos taikomos 2024 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais galutinai išvykstančio iš Lietuvos nuolatinio Lietuvos gyventojų pajamoms taikomą MNPD dalį. Iki 2023 m. gruodžio 31 d. MNPD dalis buvo apskaičiuojama Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 29 straipsnio 2 dalį deklaruojamoms pajamoms taikomos metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio ir metinio papildomo neapmokestinamojo pajamų dydžio dalies apskaičiavimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 298 „Dėl Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų

pajamų mokesčio įstatymo 29 straipsnio 2 dalį deklaruojamoms pajamoms taikomos metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio ir metinio papildomo neapmokestinamojo pajamų dydžio dalies apskaičiavimo tvarkos patvirtinimo“.

2. Iš Lietuvos mokestiniu laikotarpiu) galutinai išvykstančio nuolatinio Lietuvos gyventojo (išskyrus gyventoją, turintį teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą mėnesio NPD, pajamoms taikoma MNPD suma (apskaičiuota šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka) dauginama iš dienų skaičiaus nuo mokestinio laikotarpio pradžios iki galutinio išvykimo dienos ir dalijama iš 365.

Pavyzdžiai

1. 2026 m. mokestiniu laikotarpiu galutinai išvykstantis iš Lietuvos nuolatinis Lietuvos gyventojas gavo 4 500 Eur pajamų (susijusių su darbo santykiais). Galutinio išvykimo iš Lietuvos diena yra 2026 m. gegužės 11 d., t. y. 131 mokestinio laikotarpio diena. Metinis NPD – 8 964 Eur. Taikytina MNPD dalis yra 3 217,22 Eur ($8\,964 \times 131 : 365$).

3. Gyventojų su negalia, teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą NPD turėjusių visais galutinio išvykimo mokestinio laikotarpio mėnesiais, pajamoms taikomo MNPD dalis apskaičiuojama taip:

3.1. sudedamos mėnesių, einančių iki išvykimo mėnesio (šio mėnesio neįskaitant), kuriais gyventojas turėjo teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą NPD, taikytino mėnesio NPD sumos;

3.2. prie 3.1 papunktyje apskaičiuotos sumos pridedama išvykimo mėnesį taikytino NPD dalis, apskaičiuota tą mėnesį taikytino NPD sumą padauginus iš per išvykimo mėnesį išbūtų dienų skaičiaus ir padalijus iš mėnesio kalendorinių mėnesio dienų skaičiaus.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas, kuriam nustatytas 30-55 procentų dalyvumo (30-55 procentų darbingumo) lygis, galutinai išvyksta iš Lietuvos 2026 m. kovo 10 d. Sausio-vasario mėn. jam taikoma po 1 057 Eur NPD, iš viso – 2 114 Eur, kovo mėnesį taikoma NPD dalis – 340,97 Eur ($1\,057 \times 10 : 31$). Gyventojui iki galutinio išvykimo iš Lietuvos dienos taikoma MNPD dalis yra 2 454,97 Eur ($2\,114 + 340,97$).

4. Gyventojų su negalia, teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą NPD turėjusiems tik tam tikrais galutinio išvykimo mokestinio laikotarpio mėnesiais, pajamoms taikomo MNPD dalis apskaičiuojama taip:

4.1. sudedamos mėnesių, einančių iki išvykimo mėnesio (šio mėnesio neįskaitant), kuriais gyventojas turėjo teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą NPD, taikytino mėnesio NPD sumos;

4.2. pridedama išvykimo mėnesį taikytino NPD dalis, apskaičiuota 3.2 papunktyje nustatyta tvarka;

4.3. pridedama tais mėnesiais, kuriais gyventojas neturėjo teisės į didesnę mėnesio NPD, taikytino MNPD dalis, apskaičiuota visą MNPD sumą padauginus iš Lietuvoje išbūtų dienų skaičiaus, kuriomis gyventojas neturėjo teisės į didesnę mėnesio NPD, ir padalijus iš 365.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas, kuriam nustatytas 30-55 procentų dalyvumo lygis, galutinai išvyksta iš Lietuvos 2026 m. liepos 5 d. Gyventojas metinės pajamos (susijusios su darbo santykiais) yra 10 400 Eur.

Teisę į didesnę 1 057 Eur NPD jis įgijo nuo 2026 m. kovo 1 d. (negalia nustatyta 2026 m. vasario 15 d.). Kovo-birželio mėn. taikytino didesnio NPD suma – 4 228 Eur ($1\,057 \times 4$).

Liepos (išvykimo) mėnesio NPD dalis yra 170,48 Eur ($1\,057 \times 5 : 31$).

Visas MNPD, apskaičiuotas pagal šio straipsnio 1 d. 1 punktą, būtų 8 964 Eur, MNPD dalis, apskaičiuota, atsižvelgiant į Lietuvoje išbūtų 60 dienų skaičių, kuriomis gyventojas neturėjo teisės į didesnę NPD, yra 1 473,53 Eur ($8\,964 \times 60 : 365$).

Gyventojui taikoma MNPD dalis yra 5 872,01 Eur ($4\,228 + 170,48 + 1\,473,53$).

(GPMĮ 20 str. komentaras pakeistas pagal VMI prie FM 2026-07-30 raštą Nr. (18.18-31-1 Mr) R-2104.

20 straipsnis. Neapmokestinamasis pajamų dydis

~~1. Neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD) taikomas tik su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms. Metinis NPD (toliau – MNPD), jeigu šio straipsnio 6 dalyje nenustatyta kitaip, taikomas tokia tvarka:~~

~~1) MNPD negali būti didesnis negu 8 964 eurai, jeigu gyventojo metinės pajamos (toliau – GMP) neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dvylikos dydžių sumos;~~

~~2) kai GMP viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dvylikos dydžių sumą, tačiau neviršija 28 647,48 euro per metus, MNPD negali būti didesnis negu suma, apskaičiuota pagal šią formulę:~~

~~Gyventojui taikytinas MNPD = 8 964 – 0,49 × (GMP – dvylika minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių);~~

~~3) kai GMP viršija 28 647,48 euro per metus, MNPD negali būti didesnis negu suma, apskaičiuota pagal šią formulę:~~

~~Gyventojui taikytinas MNPD = 4 800 – 0,18 × (GMP – 12 × 642).~~

~~(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2024 m. gruodžio 5 d. įstatymas XV-32), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2025 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).~~

1. Neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD) taikomas tik su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms. Metinis NPD (toliau – MNPD), jeigu šio straipsnio 6 dalyje nenustatyta kitaip, taikomas tokia tvarka:

1) MNPD negali būti didesnis negu 8 964 eurai, jeigu gyventojo metinės pajamos (toliau – GMP) neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dvylikos dydžių sumos;

2) kai GMP viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dvylikos dydžių sumą, MNPD negali būti didesnis negu suma, apskaičiuota pagal šią formulę:

Gyventojui taikytinas MNPD = 8 964 – 0,49 × (GMP – dvylika minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių).“

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymą (2025 m. birželio 26 d. įstatymas XV-343), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2026 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Nuo 2009 m. sausio 1 d. neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD) taikomas gyventojo tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms.

2. Metinį NPD, kaip ir mėnesio NPD, nustatyta taikyti taip pat tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms. Tik kitokių, nesusijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais apmokestinamųjų pajamų gavusiems gyventojams (pvz., gavusiems tik individualios veiklos pajamas, pajamas iš paskirstytojo pelno, palūkanas, sporto veiklos pajamas, atlikėjų veiklos pajamas, honorarą, pajamas už parduotą ar kitaip perleistą nuosavybės kilnojamąjį

daiktą, kurį privaloma teisiškai registruoti Lietuvoje, taip pat nekilnojamąjį daiktą, esantį Lietuvoje, pajamas iš turto nuomos ir pan.), teisė prisitaikyti MNPD nėra numatyta.

3. Pagal GPMĮ 2 straipsnio 34 dalį su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusiomis pajamomis laikomos ne tik pajamos, gautos iš šio straipsnio 31 dalyje (žr. GPMĮ 2 straipsnio 31 dalies komentarą) nurodytos veiklos, bet ir individualios įmonės savininko iš individualios įmonės, ūkinės bendrijos tikrojo nario iš ūkinės bendrijos ar mažosios bendrijos nario iš mažosios bendrijos gauta suma, neviršijanti sumos, nuo kurios pagal Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatas skaičiuojamos ir mokamos įmonės savininko, ūkinės bendrijos tikrojo nario ar mažosios bendrijos nario valstybinio socialinio draudimo įmokos (išsamiau – žr. GPMĮ 2 straipsnio 34 dalies komentarą). Atsižvelgus į tai, MNPD yra taikomas ir individualios įmonės savininkui, ūkinės bendrijos tikrajam nariui ir mažosios bendrijos nariui, atitinkamą iš individualios įmonės, ūkinės bendrijos ar mažosios bendrijos gautos išmokos sumą priskyrusiam su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamoms.

4. Nors MNPD yra atimamas tik iš pajamų, susijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, tačiau, apskaičiuojant gyventojui taikytiną MNPD, atsižvelgiama ne tik į šios rūšies pajamas, bet ir į visas kitas metines apmokestinamas pajamas (GMP), išskyrus išimtis, nurodytas šio straipsnio 7 dalyje.

5. Kai gyventojas 2025–2026 m. mokestinio laikotarpio pajamos (GMP) neviršija dvylikos minimalios mėnesinės algos (toliau – MMA), galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių sumos, tai MNPD yra 8 964 eurų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. rugpjūčio 28 d. nutarimu Nr. 709 „Dėl 2025 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. spalio 16 d. nutarimu Nr. 700 „Dėl 2026 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“ patvirtinta 2025–2026 m. MMA – 1 038 1153 Eur. Vadinas, 8 964 eurų MNPD taikomas gyventojams, kurių 2025–2026 m. metinės pajamos (GMP) neviršija 12 456 13 836 eurų (1 038 1153 Eur x 12 mėn.) sumos.

6. Kai gyventojas metinės pajamos yra didesnės nei dvylika MMA, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių, tai MNPD yra kintamas dydis, apskaičiuojamas vadovaujantis principu, kad didėjant metinėms pajamoms, taikomas vis mažesnis MNPD, o pasiekus tam tikrą lygį, visai netaikomas.

Gyventojas, nors ir turintis teisę į NPD, gali atsisakyti NPD ar jo dalies taikymo mokestiniu laikotarpiu (žr. 5 dalies komentarą).

7. Gyventojams, kurių 2025–2026 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio metinės pajamos (GMP) yra didesnės nei 12 MMA dydžių suma (2025–2026 m. – 12 456 13 836 Eur), metinis NPD apskaičiuojamas pagal vieną iš dviejų formulių, atsižvelgiant į tai, ar metinės pajamos viršija (neviršija) 28 647,48 euro sumą. yra kintamas dydis, apskaičiuojamas pagal formulę, vadovaujantis principu, kad didėjant metinėms pajamoms, taikomas vis mažesnis MNPD.

8. Gyventojams, kurių 2025 m. gautos metinės pajamos (GMP) yra didesnės nei 12 MMA (12 456 Eur), tačiau ne didesnės nei 28 647,48 euro, MNPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$\text{MNPD} = 8\,964 - 0,49 \times (\text{GMP} - 12\,456 \text{ Eur} (12 \text{ MMA, galiojusios } 2025-01-01, \text{ dydžių})).$$

Pavyzdžiai

1. Gyventojui, kurio 2025 m. metinės pajamos (pvz., darbo užmokestis su priedais, ligos išmoka, autorinis atlyginimas) yra 18 000 Eur, taikytinas MNPD (6 247,44 Eur) pagal šią formulę apskaičiuojamas taip:

$$18\,000 - 12\,456 = 5\,544;$$

$$5\,544 \times 0,49 = 2\,716,56;$$

$$8\,964 - 2\,716,56 = 6\,247,44 \text{ Eur.}$$

8. 8. Gyventojams, kurių 2026 m. gautos metinės pajamos (GMP) yra didesnės nei 12 MMA (13 836 Eur), MNPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$\text{MNPD} = 8\,964 - 0,49 \times (\text{GMP} - 13\,836 \text{ Eur} (12 \times 1\,153)).$$

1. Gyventojui, kurio 2026 m. metinės pajamos (pvz., darbo užmokestis su priedais, ligos išmoka, autorinis atlyginimas) yra 20 000 Eur, taikytinas MNPD (5 943,64 Eur) pagal šią formulę apskaičiuojamas taip:

$$20\,000 - 13\,836 = 6\,164;$$

$$6\,164 \times 0,49 = 3\,020,36;$$

$$8\,964 - 3\,020,36 = 5\,943,64 \text{ Eur.}$$

9. Gyventojams, kurių 2025 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio metinės pajamos (GMP) yra didesnės nei 28 647,48 euro, MNPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$\text{MNPD} = 4\,800 - 0,18 \times (\text{GMP} - 7\,704 \text{ Eur} (12 \times 642)).$$

Pavyzdžiai

1. Gyventojui, kurio 2025 m. metinės pajamos yra 29 000 Eur (24 000 Eur – pajamos iš darbo santykių; 5 000 Eur – pajamos iš individualios veiklos (atėmus leidžiamus atskaitymus)), taikytinas MNPD (966,72 Eur) pagal šią formulę apskaičiuojamas taip:

$$29\,000 - 7\,704 = 21\,296;$$

$$21\,296 \times 0,18 = 3\,833,28;$$

$$4\,800 - 3\,833,28 = 966,72 \text{ Eur.}$$

Išmokant 2025 m. sausio-gruodžio mėn. darbo užmokestį (2 000 Eur), buvo pritaikyta po 275,62 eurų ($747 - 0,49 \times (2\,000 - 1\,038)$) mėnesio NPD (mėnesio NPD apskaičiavimo paaiškinimai pateikti šio straipsnio 2 dalies komentare), per metus pritaikyta 3 307,44 Eur ($275,62 \times 12$).

Apskaičiuotas MNPD (966,72 Eur) yra 2 340,72 Eur ($3\,307,44 - 966,72$) mažesnis už darbdavio pritaikytą, todėl gyventojui atsiranda pareiga deklaruoti metines pajamas ir pateiktoje pajamų mokesčio deklaracijoje nuo šios sumos, taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą, sumokėti 468,14 Eur ($2\,340,72 \text{ Eur} \times 20 : 100$) apskaičiuotą pajamų mokesčio sumą. Be to, gyventojas turės sumokėti pajamų mokestį nuo individualios veiklos pajamų.

Tam, kad mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, dėl sumažėjusio MNPD nesusidarytų mokėtina pajamų mokesčio suma, gyventojas gali pateikti darbdaviui prašymą netaikyti mėnesio NPD.

109. Kai gyventojas 2025–2026 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio metinės apmokestinamosios pajamos yra 34 370,67–32 129,88 eurų ar didesnės, MNPD netaikomas.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2025 m. su darbo santykiais susijusios pajamos – 35 100 Eur. MNPD netaikomas, nes jis yra lygus 0:

$$35\,100 - 7\,704; 27\,396 \times 0,18; 4\,800 - 4\,931,28 = -131,28 \text{ Eur (neigiama suma laikoma 0).}$$

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2026 m. su darbo santykiais susijusios pajamos – 34 000 Eur. MNPD netaikomas, nes jis yra lygus 0:

$$34\,000 - 13\,836; 20\,164 \times 0,49; 8\,964 - 9\,880,36 = -916,36 \text{ Eur (neigiama suma laikoma 0).}$$

2. Gyventojas 2026 m. su darbo santykiais susijusios pajamos – 32 131 Eur. MNPD netaikomas, nes jis yra lygus 0:

$$32\,131 - 13\,836; 18\,295 \times 0,49; 8\,964 - 8\,964,55 = -0,55 \text{ Eur (neigiama suma laikoma 0).}$$

110. Darbdavio ir darbuotojo susitarimu, mokestiniu laikotarpiu NPD gali būti perskaičiuojamas, kai pritaikytas per didelis ar per mažas NPD, o perskaičiuotas mokėtinas pajamų mokestis sumokamas į biudžetą arba gražinamas iki to mokestinio laikotarpio, kurio NPD taikomas, pabaigos.

111. Darbo užmokesčio gavimo vietoje neperskaičiuotas pajamų mokestis perskaičiuojamas pagal gyventoją pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją, kurioje apskaičiuota permokėta mokesčio suma gražinama į kredito įstaigoje turimą gyventoją sąskaitą arba įskaitoma mokestinei

nepriemokai padengti. Gyventojų pajamų mokesčio deklaracijoje dėl sumažėjusio MNPD apskaičiuota mokėtina pajamų mokesčio suma turi būti sumokėta iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1 dienos. Tokia prievolė tenka pačiam pajamas gavusiam gyventojui.

1312. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytiems gyventojams su negalia nustatyti kitokie NPD, taikomi neatsižvelgiant į gautų metinių pajamų sumas (žr. šio straipsnio 6 dalies komentarą).

2. Jeigu šio straipsnio 6 dalyje nenustatyta kitaip, NPD mokestiniu laikotarpiu taikomas tokia tvarka:

1) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieno dydžio, taikomas mėnesio NPD yra 747 eurai;

2) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieną dydį, tačiau neviršija 2 387,29 euro, taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Gyventojui taikytinas mėnesio NPD = 747 – 0,49 × (gyventojų mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis);

3) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį viršija 2 387,29 euro, taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Gyventojui taikytinas mėnesio NPD = 400 – 0,18 × (gyventojų mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – 642).

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2024 m. gruodžio 5 d. įstatymas XV-32), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2025 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

2. Jeigu šio straipsnio 6 dalyje nenustatyta kitaip, NPD mokestiniu laikotarpiu taikomas tokia tvarka:

1) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieno dydžio, taikomas mėnesio NPD yra 747 eurai;

2) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieną dydį, taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Gyventojui taikytinas mėnesio NPD = 747 – 0,49 × (gyventojų mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis).“

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymą (2025 m. birželio 26 d. įstatymas XV-343), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2026 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2024-12-05 įstatymas XV-32) Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymą (2025-06-26 įstatymas XV-343) gyventojams, kurių mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra ne didesnės

nei minimalios mėnesinės algos (MMA), galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis, NPD yra 747 Eur (t. y. toks pat kaip ir 2024 2025 m.). 2025 2026 m. sausio 1 d. galiojanti MMA yra 1 038 1 153 Eur, vadinasi, 747 Eur NPD taikytinas tiems gyventojams, kurių 2025 2026 m. mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos nėra didesnės nei 1 038 1 153 Eur.

2. Kai gyventojų mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra didesnės nei MMA, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis, tai mėnesio NPD yra kintamas dydis, apskaičiuojamas pagal formulę, vadovaujantis principu, kad didėjant pajamoms, taikomas vis mažesnis NPD, o pasiekus tam tikrą lygį, iš viso nebetaikomas.

3. Pagal komentuojamo straipsnio 2 dalies nuostatas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal vieną iš dviejų formulių, atsižvelgiant į tai, ar šios pajamos neviršija (viršija) 2 387,29 euro sumos.

3. Gyventojams, kurių mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra didesnės nei 1 153 eurų, nuo 2026 m. sausio 1 d. išmokamam darbo užmokesčiui taikomas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Mėnesio NPD = 747 Eur – 0,49 × (mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – 1 153 Eur (MMA, galiojusios 2026-01-01, 1 dydis)).

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2026 m. vasario mėnesį gavo 1 400 Eur darbo užmokestį (neatėmus sveikatos draudimo įmokų, socialinio draudimo įmokų, pajamų mokesčio) už 2026 m. sausio mėnesį. Taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas taip:

1 400 – 1 153 (MMA, galiojusios 2025-01-01, 1 dydis) = 247 Eur;

247 x 0,49 (koeficientas) = 121,03 Eur;

747 – 121,03 = 625,97 Eur.

Vadinasi, šiam gyventojui taikomas 625,97 Eur NPD.

4. Gyventojams, kurių mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra didesnės nei 1 038 eurų, tačiau ne didesnės nei 2 387,29 euro, nuo 2025 m. sausio 1 d. išmokamam darbo užmokesčiui taikomas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Mėnesio NPD = 747 Eur – 0,49 × (mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – 1 038 Eur (MMA, galiojusios 2025-01-01, 1 dydis)).

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2025 m. vasario mėnesį gavo 1 100 Eur darbo užmokestį (neatėmus sveikatos draudimo įmokų, socialinio draudimo įmokų, pajamų mokesčio) už 2025 m. sausio mėnesį. Taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas taip:

1 100 – 1 038 (MMA, galiojusios 2025-01-01, 1 dydis) = 62 Eur;

62 x 0,49 (koeficientas) = 30,38 Eur;

747 – 30,38 = 716,62 Eur.

Vadinasi, šiam gyventojui taikomas 716,62 Eur NPD.

2. Gyventojas 2025 m. kovo mėn. iš darbdavio gavo 1 200 Eur darbo užmokestį ir 60 Eur ligos išmoką už pirmąsias dvi ligos dienas, iš viso 1 260 Eur. Jam taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas taip:

1 260 – 1 038 (MMA, galiojusios 2025-01-01, 1 dydis) = 222 Eur;

222 x 0,49 (koeficientas) = 108,78 Eur;

747 – 108,78 = 638,22 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. darbo užmokesčiui (išskyrus apskaičiuotą 2018 m. ar ankstesniais mokestiniais laikotarpiais) taikomas 20 proc. pajamų mokesčio tarifas, o ligos išmokai – 15 proc., 638,22 Eur mėnesio NPD darbo užmokesčiui ir ligos pašalpai taikomas proporcingai.

Apskaičiuojama:

— kokią dalį (procentais) tarp visų kovo mėnesio su darbo santykiais susijusių pajamų sudaro ligos išmoka:

$$60 \times 100 : 1260 = 4,7619 \text{ proc.};$$

— kokia NPD suma tenka ligos išmokai: 30,39 Eur (638,22 Eur $\times$ 4,7619 : 100)

— kokia NPD suma tenka darbo užmokesčiui: 607,83 Eur (638,22 — 30,39).

Iš ligos išmokos (apmokestinamos 15 proc. pajamų mokesčiu) atimama 30,39 Eur NPD suma, iš darbo užmokesčio sumos (apmokestinamos 20 proc. pajamų mokesčiu) — 607,83 Eur NPD suma. Ligos išmokos ir darbo užmokesčio sumos, sumažintos joms tenkančiomis NPD sumomis, apmokestinamos, taikant atitinkamus pajamų mokesčio tarifus.

5. Gyventojams, kurių su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per 2025 m. mėnesį viršija 2 387,29 euro (2024 m. — 2 167 Eur), taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal tą pačią 2024 m. galiojusią NPD formulę:

Mėnesio NPD = $400 - 0,18 \times (\text{mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos} - 642)$.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2025 m. vasario mėnesį gavo 2 500 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų (neatėmus sveikatos draudimo įmokų, socialinio draudimo įmokų, pajamų mokesčio). Taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas taip:

$$2\,500 - 642 = 1\,858;$$

$$1\,858 \times 0,18 (\text{koeficientas}) = 334,44;$$

$$400 - 334,44 = 65,56 \text{ Eur.}$$

6. Gyventojams, kurių su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos (įskaitant ligos, motinystės, tėvystės ir ilgalaikio darbo išmokas) per mėnesį viršija 2 387,29 euro, gavusiems ligos, motinystės, tėvystės ir ilgalaikio darbo išmokų arba 2018 m. apskaičiuotų su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, išmokėtų 2019 m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu, mėnesio NPD taikomas proporcingai.

74. Gyventojams, kurių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra 2 864,22 Eur per mėnesį ir didesnės, 2025 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais mėnesio NPD netaikomas, nes pagal NPD formulę jis (suapvalintas) yra lygus nuliui: $2\,864,22 - 642;$ $2\,222,22 \times 0,18;$ $400 - 400 = 0$.

Gyventojams, kurių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos yra 2 677,49 Eur per mėnesį ir didesnės, 2026 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais mėnesio NPD netaikomas, nes pagal NPD formulę jis (suapvalintas) yra lygus nuliui: $2\,677,49 - 1\,153;$ $1\,524,49 \times 0,49;$ $747 - 747 = 0$.

85. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytiems asmenims su negalia nustatyti didesni mėnesio NPD yra taikomi, neatsižvelgiant į jų gaunamų mėnesio su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų sumas (žr. šio straipsnio 6 dalies komentarą).

3. Jeigu pagal šio straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatytą formulę apskaičiuotas NPD yra neigiamas, laikoma, kad jis lygus 0.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Kai pagal šio straipsnio 1 dalies 3 punkte pateiktą formulę apskaičiuojamas neigiamas MNPD arba kai pagal šio straipsnio 2 dalies 3 punkte pateiktą formulę apskaičiuojamas neigiamas mėnesio

NPD, tai laikoma, kad MNPD ar mėnesio NPD yra lygus nuliui. Tokiais atvejais nei mėnesio NPD, nei MNPD gyventojui netaikomas.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2025 m. sausio mėn. gavo 2 920 Eur darbo užmokestį (su priedais ir priemokomis).
Gyventojas mėnesio su darbo santykiais susijusios pajamos yra didesnės nei 2 387,29 Eur, todėl mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 2 dalies 3 punkte pateiktą mėnesio NPD formulę:
 $2\,920 - 642 = 2\,278$;
 $2\,278 \times 0,18$ (koeficientas) = 410,04;
 $400 - 410,04 = 0$ (-10,04).
Neigiama suma laikoma nuliui, todėl 2025 m. sausio mėnesį NPD netaikomas.

2. Gyventojas 2025 m. metinės pajamos (GMP) – 35 000 Eur.
Kadangi gyventojas metinės pajamos yra didesnės nei 28 647,48 euro, MNPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalies 3 punkte pateiktą formulę:
 $35\,000 - 7\,704 = 27\,296$;
 $27\,296 \times 0,18$ (koeficientas) = 4 913,28;
 $4\,800 - 4\,913,28 = 0$ (-113,28).
Neigiama suma laikoma nuliui, todėl MNPD netaikomas.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2026 m. sausio mėn. gavo 3 200 Eur darbo užmokestį (su priedais ir priemokomis).
Gyventojas mėnesio su darbo santykiais susijusios pajamos yra didesnės nei 1 153 Eur, todėl mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punkte pateiktą mėnesio NPD formulę:
 $3\,200 - 1\,153 = 2\,047$;
 $2\,047 \times 0,49$ (koeficientas) = 1 003,03;
 $747 - 1\,003,03 = 0$ (-256,03).
Neigiama suma laikoma nuliui, todėl 2026 m. sausio mėnesį NPD netaikomas.

2. Gyventojas 2026 m. metinės pajamos (GMP) – 33 000 Eur.
Kadangi gyventojas metinės pajamos yra didesnės nei 13 836 euro, MNPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punkte pateiktą formulę:
 $33\,000 - 13\,836 = 19\,164$;
 $19\,164 \times 0,49$ (koeficientas) = 9 390,36;
 $8\,964 - 9\,390,36 = 0$ (-426,36).
Neigiama suma laikoma nuliui, todėl MNPD netaikomas.

4. NPD mokestiniu laikotarpiu taikomas tik nuolatiniam Lietuvos gyventojui, kai jis pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas turėdamas teisę į NPD pateikia laisvos formos prašymą vienoje pajamų, susijusių su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, gavimo vietoje. Taikant šio straipsnio 2 dalies nuostatas mokestiniu laikotarpiu turi būti atsižvelgiama tik į visas kas mėnesį mokamas išmokas (pagrindinį darbo užmokestį, priedus ir priemokas), susijusias su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, gaunantis su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, turi teisę mokestiniu laikotarpiu pasinaudoti mėnesio NPD ir taip sumažinti pajamų mokesčio bazę. Per mokestinį laikotarpį NPD gali būti taikomas nuolatiniam Lietuvos gyventojui tik darbdaviui pateikto jo prašymo pagrindu. Todėl nuolatinis Lietuvos gyventojas, pageidaujantis, kad NPD būtų taikomas su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavimo vietoje, turi pateikti darbdaviui laisvos formos prašymą. Prašymo nepateikus, gyventojui priklausantis mėnesio NPD netaikomas. Visą taikytiną MNPD prisitaikyti nuolatinis Lietuvos gyventojas galės, pateikdamas metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

2. Kai nuolatinis Lietuvos gyventojas su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų tuo pačiu metu gauna daugiau kaip iš vieno darbdavio, NPD jam gali būti taikomas tik vienoje, paties pasirinktoje, tokių pajamų gavimo vietoje. Todėl prašymą taikyti NPD tokiu atveju gyventojas gali pateikti tik vienam darbdaviui. Iš kitų darbdavių gaunamos pajamos turi būti apmokestinamos nuo visos sumos.

3. Kai nuolatinis Lietuvos gyventojas prašymą taikyti NPD pateikia daugiau kaip vienam darbdaviui, dėl NPD taikymo keliose su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų gavimo vietose, atitinkamai, ir dėl per mažai išskaičiuoto ir į biudžetą sumokėto pajamų mokesčio, yra atsakingas pats gyventojas.

4. Kai su darbuotoju Lietuvos Respublikos darbo kodekso 96-99 straipsniuose nustatyta tvarka sudarytoje vienoje darbo sutartyje vietoj vieno darbdavio yra nurodyti du ar daugiau darbdavių, tai NPD pritaiko darbdavys, kuris tokioje darbo sutartyje yra įvardytas pirmuoju darbdaviu, atliekančiu visas darbdavio funkcijas, susijusias su darbuotojo pajamų apmokestinimu, socialinio draudimo ir kitų įmokų už šį darbuotoją sumokėjimu, informacijos apie jį pateikimu.

5. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, tą patį mokestinio laikotarpio mėnesį perėjęs dirbti į kitą įstaigą (įmonę) ir pageidaujantis, kad ankstesnėje darbovietėje nepritaikytas NPD (ar jo dalis) būtų pritaikytas, naujam darbdaviui turėtų pateikti buvusio darbdavio išduotą pažymą apie to mėnesio darbo užmokestį (įskaitant priedus, priemokas) ir apie NPD taikymą tą mėnesį.

6. Jeigu nuolatinis Lietuvos gyventojas iki 2003-01-01 darbdaviui, kuris iki 2003-01-01 jam taikė pajamų neapmokestinamąjį minimumą pagal Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinąjį įstatymą, arba po 2003-01-01 nepateikia nei prašymo taikyti NPD, nei atsisakymo jį taikyti, tai darbdavys, turėdamas dokumentus, patvirtinančius, kad ši darbovietė yra pagrindinė (darbo sutartį arba paties darbuotojo pareiškimą), turi pagrindą manyti, kad prašymas taikyti NPD yra pateiktas.

7. Pasikeitus NPD formulei ar nustačius kitokias NPD sumas, darbdavys neprivalo reikalauti iš darbuotojų pateikti naujus ar patikslinti pateiktus prašymus. Nuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuris darbdaviui buvo pateikęs prašymą taikyti NPD (pagrindinį ar individualų), nebūtina teikti naujo prašymo. NPD gali būti taikomi anksčiau pateiktų prašymų pagrindu.

8. Apskaičiuojant nuolatiniams Lietuvos gyventojams taikytiną mėnesio NPD, būtina atsižvelgti tik į visas kas mėnesį darbuotojams mokamas išmokas (pagrindinį darbo užmokestį, priedus ir priemokas), susijusias su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais. Prie mėnesio darbo užmokesčio sumos, lemiančios darbuotojui taikytiną mėnesio NPD, priskiriama: darbo užmokestis, priedai, premijos (mėnesio, ketvirtinės, metinės), ligos pašalpa už pirmas dvi ligos dienas, kompensacija už nepanaudotas atostogas, išmokos už viršvalandinį darbą, darbą švenčių ir poilsio dienomis, nakties metu, už prastovos laiką, atlyginimas už atostogas, teisės aktų nustatytus dydžius viršijantys dienpinigiai, darbuotojo gauta nauda dėl beprocentinės paskolos ar lengvatinių palūkanų, lengvatine kaina įsigytos produkcijos, automobilio naudojimo asmeniniais tikslais, gyventojų naudai sumokėtos gyvybės draudimo įmokos, priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms ir visi kiti papildomi uždarbiai, bet koku būdu tiesiogiai darbdavio išmokami darbuotojui už jo atliktą darbą ar atliekamas funkcijas. Šios nuostatos taikomos neatsižvelgiant į konkrečiam darbuotojui išmokamų įmokų periodiškumą.

Pavyzdžiai

1. Paskolas iš darbdavio gavę darbuotojai lengvatines palūkanas sumoka kiekvieną metų ketvirtį arba vieną kartą per metus. Apskaičiuojant mėnesio NPD, dėl lengvatinių palūkanų gauta
--

nauda yra įskaitoma į atitinkamų mėnesių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų sumas.

2. Darbdavio nustatyta tvarka darbuotojai turi teisę už tam tikrą sumą per kalendorinius metus įsigyti prekių lengvatine kaina. Apskaičiuojant mėnesio NPD, dėl lengvatine kaina įsigytų prekių gauta nauda yra įskaitoma į atitinkamų mėnesių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų sumas, neatsižvelgiant į lengvatine kaina įsigyjamų prekių periodiškumą.

3. Darbdavys darbuotojui išmoka ne tik su darbo santykiais susijusias išmokas, bet ir išmoką už pastarojo darbdaviui nuomojamą turtą. Apskaičiuojant taikytiną mėnesio NPD, į šią išmoką neatsižvelgiama, be to, NPD ar jo dalis šiai išmokai negali būti taikomas, nes tai nėra su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos.

Jeigu gyventojui tas pats darbdavys su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias išmokas išmoka dviejų ar daugiau darbo sutarčių pagrindu, tai, apskaičiuojant mėnesio NPD, yra įskaitomos visos šios rūšies jo mokamos išmokos. Be to, pagal mėnesio NPD formulę apskaičiuota NPD suma gali būti mažinamos bet kurios sutarties pagrindu mokamos su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios išmokos, arba visos šios išmokos gali būti mažinamos pasirinktomis NPD proporcijomis, siekiant sudaryti gyventojui galimybę mokestiniu laikotarpiu prisitaikyti NPD.

Dovanos, apmokestinamosioms pajamoms priskiriami prizai, pašalpos ir kitokios nenuolatinio pobūdžio išmokos neįskaičiuojamos į mėnesio darbo užmokestį, tačiau įskaičiuojamos į metines su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias pajamas, darančias įtaką MNPD.

9. NPD taikymo tikslais ligos, motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpos (toliau – pašalpos) ir ilgalaikio darbo išmokos, mokamos pagal Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymą (toliau – ilgalaikio darbo išmokos) priskiriamos su darbo santykiais susijusioms pajamoms.

10. Kai ligos pašalpa, motinystės, motinystės (tėvystės) pašalpa, ilgalaikio darbo išmoka yra išmokama už visą mėnesį ar kelis mėnesius, NPD pagal gyventojų pateiktą prašymą taiko VSDFV teritorinis skyrius, vadovaudamasis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinių skyrių mokamų nepensinių išmokų apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2010 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. V-273 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo pašalpų apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu taisyklių patvirtinimo“.

11. Iš biudžetinių įstaigų ir Lietuvos banko atleistiems gyventojams ilgalaikio darbo išmokas išmokantis juos atleidę darbdaviai NPD taiko, jeigu atleisti iš darbo darbuotojai yra pateikę prašymus šioms išmokoms taikyti NPD.

12. Nenuolatiniais Lietuvos gyventojams mokestiniu laikotarpiu NPD netaikomas. Kai nenuolatinis Lietuvos gyventojas pagal GPMĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–4 punkto nuostatas (įskaitant ir dėl Lietuvoje išbūtų dienų skaičiaus) tampa nuolatinio Lietuvos gyventoju, jam NPD gali būti taikomas.

5. Gyventojas turi teisę mokestiniu laikotarpiu atsisakyti NPD ar jo dalies taikymo net tuo atveju, kai jis pagal šio straipsnio 2 ar 6 dalį jam gali būti pritaikytas.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Gyventojas gali pateikti prašymą darbdaviui, kad darbdavys netaikytų jam priklausančio NPD. Pavyzdžiui, kai mokestiniu laikotarpiu NPD yra taikomas, o gyventojui yra žinoma, kad jis dar gaus individualios veiklos pajamų, autorinį atlyginimą ar kitų pajamų, nurodytų šio straipsnio 7

dalyje, jis gali pateikti prašymą NPD netaikyti visą mokestinį laikotarpį arba tik tam tikrais mokestinio laikotarpio mėnesiais. Jeigu gyventojui mokestiniu laikotarpiu pritaikyta NPD suma bus mažesnė už jam priklausančią MNPD, tai prisitaikyti visą MNPD ir susigrąžinti pajamų mokestį jis galės, pateikęs metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

2. Nuo 2009 m. kovo 5 d. įsigaliojusioje GPMĮ 20 straipsnio 5 dalies redakcijoje, kuri taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant viso 2009 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas, numatyta, kad darbuotojo prašymu gali būti netaikomas visas pagal mėnesio formulę apskaičiuotas NPD arba tik jo dalis (t. y. gali būti taikoma tik dalis apskaičiuoto NPD). Dėl sumažėjusio MNPD sumokėti pajamų mokestį nereikės, jeigu gyventojas, gaunantis pajamas iš kelių darbdavių ar kintamo dydžio pajamas, ar papildomas vienkartinės pajamas, pateiks darbdaviui prašymą netaikyti NPD.

Pavyzdžiai

1. Dviejose įmonėse dirbančiam gyventojui ir vienoje iš jų gaunančiam 1 000 Eur darbo užmokestį, o kitoje – 1 400 Eur, NPD 2025 m. mokestiniu laikotarpiu galėtų būti taikomas vienoje iš jų, pavyzdžiui, išmokančioje 1 400 Eur darbo užmokestį. Įvertinus visas metines pajamas – 28 800 Eur ($2\,400 \times 12$), MNPD bus apskaičiuojamas ne pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punkte pateiktą formulę, taikomą gyventojui, kurio metinės apmokestinamosios pajamos (GMP) neviršija 28 647,48 Eur, o pagal šio straipsnio 1 dalies 3 punkte pateiktą formulę ir sudarys ne 6 835,44 Eur (darbdaviui kiekvieną mėnesį taikant 569,62 Eur ($1\,400 - 1\,038; 362 \times 0,49; 747 - 177,38$) NPD, o 1 002,72 Eur ($28\,800 - 7\,704; 21\,096 \times 0,18; 4\,800 - 3\,797,28$). Tam, kad pasibaigus 2025 m., neatsirastų pareiga perskaiciuoti MNPD ir sumokėti pajamų mokestį nuo 5 832,71 Eur ($6\,835,44 - 1\,002,72$) neapmokestintos pajamų sumos, gyventojas gali pateikti abiem darbdaviams prašymą netaikyti NPD. Mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, MNPD prisitaikyti ir pajamų mokestį susigrąžinti jis galės, pateikdamas 2025 m. mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

2. Dviejose įmonėse dirbančiam gyventojui ir kiekvienoje gaunančiam po 650 Eur darbo užmokestį, 650 Eur NPD 2025 m. mokestiniu laikotarpiu galėtų būti taikomas vienoje iš jų. Įvertinęs visas metines pajamas (15 600 Eur; $650 + 650; 1\,300 \times 12$), gyventojas apskaičiuoja, kad jam priklausančią MNPD bus 7 423,44 Eur ($15\,600 - 12\,456; 3\,144 \times 0,49; 8\,964 - 1\,540,56$) ir mėnesio NPD 618,62 Eur ($1\,300 - 1\,038; 262 \times 0,49; 747 - 128,38$). Gyventojui dėl NPD taikymo neatsiras prievolė deklaruoti metines pajamas ir papildomai sumokėti pajamų mokestį, jeigu jis pateiks prašymą vienam darbdaviui mokestiniu laikotarpiu taikyti ne 650 Eur, o 618,62 Eur ar mažesnę NPD.

Pavyzdžiai

1. Dviejose įmonėse dirbančiam gyventojui ir vienoje iš jų gaunančiam 1 200 Eur darbo užmokestį, o kitoje – 1 300 Eur, NPD 2026 m. mokestiniu laikotarpiu galėtų būti taikomas vienoje iš jų, pavyzdžiui, išmokančioje 1 300 Eur darbo užmokestį. Įvertinus visas metines pajamas – 30 000 Eur ($2\,500 \times 12$), MNPD bus apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punkte pateiktą formulę, taikomą gyventojui, kurio metinės apmokestinamosios pajamos (GMP) viršija 13 836 Eur, ir sudarys ne 8 099,64 Eur (darbdaviui kiekvieną mėnesį taikant 674,97 Eur ($1\,300 - 1\,153; 147 \times 0,49; 747 - 72,03$) NPD, o 1 043,64 Eur ($30\,000 - 13\,836; 16\,164 \times 0,49; 8\,964 - 7\,920,36$). Tam, kad pasibaigus 2026 m., neatsirastų pareiga perskaiciuoti MNPD ir sumokėti pajamų mokestį nuo 7 056 Eur ($8\,099,64 - 1\,043,64$) neapmokestintos pajamų sumos, gyventojas gali pateikti abiem darbdaviams prašymą netaikyti NPD. Mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, MNPD prisitaikyti ir pajamų mokestį susigrąžinti jis galės, pateikdamas 2026 m. mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

2. Dviejose įmonėse dirbančiam gyventojui ir kiekvienoje gaunančiam po 700 Eur darbo užmokestį, 700 Eur NPD 2026 m. mokestiniu laikotarpiu galėtų būti taikomas vienoje iš jų. Įvertinęs visas metines pajamas (16 800 Eur; $700 + 700; 1\,400 \times 12$), gyventojas apskaičiuoja, kad jam priklausančią MNPD bus 7 511,64 Eur ($16\,800 - 13\,836; 2\,964 \times 0,49; 8\,964 - 1\,452,36$) ir mėnesio NPD 625,97 Eur ($1\,400 - 1\,153; 247 \times 0,49; 747 - 121,03$). Gyventojui dėl NPD taikymo neatsiras prievolė deklaruoti metines pajamas ir papildomai sumokėti pajamų

mokestį, jeigu jis pateiks prašymą vienam darbdaviui mokestiniu laikotarpiu taikyti ne 700 Eur, o 625,97 Eur ar mažesnę NPD.

3. Pagal šio straipsnio 6 dalį, teisę į didesnę NPD turintis asmuo su negalia taip pat gali darbdaviui pateikti prašymą netaikyti NPD arba taikyti mažesnę, pavyzdžiui, apskaičiuotą pagal NPD formulę. Visą priklausančią MNPD jis prisitaikyti galės, pateikdamas mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

6. Asmenims, kuriems nustatytas 0–25 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis arba didelių specialiųjų poreikių lygis), arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas sunkus neįgalumo lygis, taikomas mėnesio NPD yra 1 127 eurai. Asmenims, kuriems nustatytas 30–55 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis arba vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis), arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinis ar lengvas neįgalumo lygis, taikomas mėnesio NPD yra 1 057 eurai. Atsiradus arba pasibaigus teisei į šioje dalyje nurodytą mėnesio NPD, šis dydis pradedamas arba nustojamas taikyti nuo kitą, negu atsirado arba pasibaigė teisę į jį, mėnesį gautų pajamų. Šioje dalyje nurodytiems gyventojams taikytina MNPD suma yra lygi jiems pagal šios dalies nuostatas atitinkamais mokestinio laikotarpio mėnesiais taikytinų NPD sumai, pridėjus pagal šio straipsnio 1 dalį šiems gyventojams apskaičiuotą MNPD dalį, proporcingą mokestinio laikotarpio mėnesių, kuriais jie neturėjo teisės į NPD pagal šios dalies nuostatas, skaičiui.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2024 m. gruodžio 5 d. įstatymas XV-32), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2025 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Per mokestinį laikotarpį didesnis NPD taikomas nurodytus kriterijus atitinkantiems nuolatiniais Lietuvos gyventojams, jeigu jie gauna su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų. Teisė į didesnę NPD turi būti pagrįsta atitinkamais dokumentais: neįgalumo lygio, asmens dalyvumo (darbingumo) lygio, dalyvumo (darbingumo) lygio dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos nustatymą patvirtinančiais dokumentais.

2. Komentare vartojamos sąvokos yra apibrėžtos 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusiame Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, pakeitusiame Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymą (galiojo iki 2023 m. gruodžio 31 d.).

Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme nustatyta, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. kituose teisės aktuose vartojama sąvoka:

- „neįgalumas“ – tolygi sąvokai „negalia“,
- „neįgalusis“ – tolygi sąvokai „asmuo su negalia“,
- „darbingumo lygis“ – tolygi sąvokai „dalyvumo lygis“,
- „specialiųjų poreikių lygis“ – tolygi sąvokai „dalyvumo lygis“,
- „didelių specialiųjų poreikių lygis“ – tolygi sąvokai „15 procentų dalyvumo lygis“,
- „vidutinių specialiųjų poreikių lygis“ – tolygi sąvokai „40 procentų dalyvumo lygis“.

3. Pagal Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymą asmeniui su negalia laikomas asmuo, kuriam šio įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis arba 55 procentų ar mažesnis dalyvumo lygis.

4. Neįgalumo lygis nustatomas asmenims iki pilnametystės, išskyrus asmenis, kurie yra (buvo) draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu.

Dalyvumo lygis nustatomas pilnamečiams asmenims ir asmenims iki pilnametystės, jeigu jie yra (buvo) draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu.

5. Asmenims, kuriems iki Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo įsigaliojimo dienos buvo nustatytas darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis, nustatytas darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis galioja iki nustatyto termino pabaigos.

6. Siekiant išsaugoti asmenų, kuriems iki Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo įsigaliojimo dienos buvo nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis, teises, numatomas šiems asmenims nustatyto specialiųjų poreikių lygio prilyginimo dalyvumo lygiui pereinamasis laikotarpis – nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. asmenų rašytiniu prašymu, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, remdamasi iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos išduotais neįgaliojo pažymėjimais, nustato:

1) 15 procentų dalyvumo lygį – asmenims, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos buvo nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis;

2) 40 procentų dalyvumo lygį – asmenims, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos buvo nustatytas vidutinių specialiųjų poreikių lygis.

7. Gyventojams, kuriems nustatytas 0-25 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 0-25 procentų darbingumo lygis ar didelių specialiųjų poreikių lygis), ar gyventojams, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas sunkaus neįgalumo lygis, taikytinas 1 127 eurų mėnesio NPD. Tokiems gyventojams, teisę į didesnę NPD turėjusiems visą 2024 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį, taikytinas MNPD yra 13 524 eurų (1 127 Eur x 12 mėn.), neatsižvelgiant į metinių apmokestinamųjų pajamų sumą (GMP).

8. Gyventojams, kuriems nustatytas 30 – 55 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 30-55 procentų darbingumo lygis ar vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis), ar gyventojams, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinio ar lengvo neįgalumo lygis, taikytinas 1 057 eurų mėnesio NPD. Tokiems gyventojams, teisę į didesnę NPD turėjusiems visą 2024 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį, taikytinas MNPD yra 12 684 eurų (1 057 Eur x 12 mėn.), neatsižvelgiant į metinių apmokestinamųjų pajamų sumą (GMP).

9. Atsiradus arba pasibaigus teisei gyventojui taikyti didesnę NPD, šis dydis pradedamas arba nustojamas taikyti nuo kitą mėnesį nei atsirado arba pasibaigė teisė jį taikyti gyventojui gautų pajamų. Tokiais atvejais nuolatinis Lietuvos gyventojas privalo pateikti patikslintą prašymą ar kitaip patikslinti anksčiau pateiktojo prašymo duomenis.

Pavyzdžiai

1. ~~2025~~ **2026** m. kovo mėnesį darbuotojui buvo nustatytas 15 procentų dalyvumo lygis. Darbuotojo mėnesio darbo užmokestis yra ~~1 150~~ **1 250** Eur. Darbdavys didesnę NPD (1 127 Eur) pradėjo taikyti nuo balandžio mėnesio, išmokėdamas darbo užmokestį už kovą (kai praėjusio pastarojo mėnesio darbo užmokestis mokamas kitą mėnesį) ar už balandžio mėnesį (kai darbo užmokestis ar jo dalis yra išmokamas tą patį mėnesį). Pajamų mokestis (20 proc.), pritaikius 1 127 Eur NPD, išskaičiuojamas nuo ~~23 123~~ **24,60** Eur sumos (~~1 150 – 1 250 – 1 127~~), yra lygus ~~4,60~~ **24,60** Eur (~~23 123 x 20 : 100~~).

2. ~~2025~~ **2026** m. kovo mėnesį darbuotojui buvo nustatytas 40 procentų dalyvumo lygis. Prašymas taikyti 1 057 Eur NPD ir atitinkami dokumentai įmonėje pateikti kovo mėnesį. Darbuotojo mėnesio darbo užmokestis yra 1 200 Eur. Balandžio mėnesį įmonėje buvo išmokėtas darbo užmokestis tik už tų metų vasario mėnesį. Darbuotojui 1 057 Eur NPD gali būti taikomas jau balandžio mėnesį. Jeigu darbdavys, balandžio mėnesį šiam darbuotojui pritaikęs didesnę NPD, visų ~~2025~~ **2026** m. mėnesių darbo užmokestį, pradedant balandžio mėnesiu, išmokėtų dar ~~2025~~ **2026** m., tai, balandžio ir paskesniais mėnesiais taikant 1 057 Eur, didesnę NPD būtų pritaikyti 11 kartų. Pagal komentuojamo straipsnio dalį, didesnę (1 057 Eur) NPD per ~~2025~~ **2026** m. mokestinį laikotarpį turi būti pritaikyti ne daugiau kaip 9 kartus (t. y. 9 mėnesių NPD, pvz., kovo – lapkričio mėnesių ar balandžio – gruodžio mėnesių darbo užmokesčiui, išmokėtam ~~2025~~ **2026** m.), o sausio – kovo mėn. taikytini NPD apskaičiuojami šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Išmokant balandžio mėnesio ir paskesnių mėnesių darbo užmokestį, taikomas 1 057 Eur NPD, ir pajamų mokestis (20 proc.) išskaičiuojamas nuo 143 Eur sumos (1 200 – 1 057), yra lygus 28,60 Eur (143 x 20 : 100).

10. Pažymėtina, kad už didesnio NPD taikymo pagrįstumą yra atsakingas prašymą jį taikyti pateikęs gyventojas, todėl, mokestiniu laikotarpiu pritaikius per didelį MNPD, pareiga iki kitų metų gegužės 1 dienos pateikti pajamų mokesčio deklaraciją ir sumokėti pajamų mokesčio skirtumą tarp deklaracijoje apskaičiuotos pajamų mokesčio sumos ir mokestiniu laikotarpiu sumokėtos (išskaičiuotos) pajamų mokesčio sumos tenka gyventojui.

Darbdavio ir darbuotojo susitarimu, mokėtinas pajamų mokestis nuo per didelio pritaikyto NPD gali būti perskaičiuojamas įmonėje ir sumokamas į biudžetą iki to mokestinio laikotarpio, kurio NPD taikomas, pabaigos.

11. Gyventojui, kuriam 0-25 proc. dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo lygis ar didelių specialiųjų poreikių lygis), arba gyventojui, kuriam sunkaus neįgalumo lygis, arba gyventojui, kuriam 30-55 proc. dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo lygis ar vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis), arba gyventojui, kuriam vidutinio ar lengvo neįgalumo lygis buvo nustatytas per atitinkamą mokestinį laikotarpį, tą mokestinį laikotarpį taikytinas MNPD apskaičiuojamas taip:

1) įvertinus šio straipsnio 7 dalyje nurodytas gyventojų metines pajamas, pagal metinio NPD formulę apskaičiuojamas MNPD,

2) apskaičiuota MNPD suma dalijama iš 12 (mokestinio laikotarpio mėnesių skaičiaus) ir dauginama iš tų mėnesių skaičiaus, kuriais gyventojas neturėjo teisės į didesnę (1 127 ar 1 057 Eur) NPD,

3) mokestinio laikotarpio mėnesių, kuriais gyventojas turėjo teisę į didesnę NPD, skaičius padauginamas iš atitinkamos (1 127 ar 1 057 Eur) sumos, prie kurios pridedama MNPD dalies suma, apskaičiuota pateikiamo 1 pavyzdžio 2 punkte.

Pavyzdžiai

1. Gyventojui 40 procentų dalyvumo lygis nustatytas 2025 m. kovo mėnesį, 1 057 Eur NPD įmonėje pradėtas taikyti balandžio mėnesį. MNPD dalies (atitinkančios sausio–kovo mėn. taikytinus NPD), suma priklausys ne tik nuo tais mėnesiais gautų su darbo santykiais susijusių pajamų, bet ir nuo visų kitų per 2025 m. mokestinį laikotarpį gautų pajamų, priskiriamų apmokestinamosioms pajamoms, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje nurodytas išimtis.

Gyventojas 2025 m. gavo 13 000 Eur darbo užmokesčių (neatėmus išskaičiuotų mokesčių) ir 5 000 apmokestinamųjų pajamų už parduotus vertybinius popierius, iš viso 18 000 Eur. Jam taikytinas MNPD apskaičiuojamas taip:

1) kadangi metinės pajamos neviršija 28 647,48 euro, bet yra didesnės nei 12 MMA suma (12 456 Eur), MNPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punkte pateiktą formulę:

$$18\,000 - 12\,456 = 5\,544;$$

$$5\,544 \times 0,49 = 2\,716,56;$$

$$8\,964 - 2\,716,56 = 6\,247,44 \text{ Eur};$$

2) apskaičiuojama MNPD dalis, tenkanti sausio–kovo mėn. (mėnesiams, kuriais gyventojas neturėjo teisės į didesnę NPD):

$$6\,247,44 \times 3 : 12 = 1\,561,86 \text{ Eur};$$

3) apskaičiuojamas visas taikytinas MNPD:

$$1\,561,86 \text{ Eur} + 9\,513 \text{ Eur} (9 \text{ mėn.} \times 1\,057 \text{ Eur}) = 11\,074,86 \text{ Eur}.$$

Visas MNPD yra 11 074,86 Eur.

Gyventojas pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje pajamų mokestis (20 proc.) nuo metinės darbo užmokesčio sumos, pritaikius 11 074,86 Eur MNPD, apskaičiuojamas taip:

$$13\,000 - 11\,074,86 = 1\,925,14 \text{ Eur};$$

$$1\,925,14 \times 20 : 100 = 385,03 \text{ Eur}.$$

Pavyzdžiai

1. Gyventojui 40 procentų dalyvumo lygis nustatytas 2026 m. kovo mėnesį, 1 057 Eur NPD įmonėje pradėtas taikyti balandžio mėnesį. MNPD dalies (atitinkančios sausio–kovo mėn. taikytinus NPD), suma priklausys ne tik nuo tais mėnesiais gautų su darbo santykiais susijusių

pajamų, bet ir nuo visų kitų per 2026 m. mokestinį laikotarpį gautų pajamų, priskiriamų apmokestinamosioms pajamoms, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje nurodytas išimtis.

Gyventojas 2026 m. gavo 14 000 Eur darbo užmokestį (neatėmus išskaičiuotų mokesčių) ir 5 000 apmokestinamųjų pajamų už parduotus vertybinius popierius, iš viso 19 000 Eur. Jam taikytinas MNPD apskaičiuojamas taip:

1) kadangi metinės pajamos viršija 13 836euro, , MNPD apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punkte pateiktą formulę:

$$19\,000 - 13\,836 = 5\,164;$$

$$5\,164 \times 0,49 = 2\,530,36;$$

$$8\,964 - 2\,530,36 = 6\,433,64 \text{ Eur};$$

2) apskaičiuojama MNPD dalis, tenkanti sausio–kovo mėn. (mėnesiams, kuriais gyventojas neturėjo teisės į didesnę NPD):

$$6\,433,64 \times 3 : 12 = 1\,608,41 \text{ Eur};$$

3) apskaičiuojamas visas taikytinas MNPD:

$$1\,608,41 \text{ Eur} + 9\,513 \text{ Eur} (9 \text{ mėn.} \times 1\,057 \text{ Eur}) = 11\,121,41 \text{ Eur}.$$

Visas MNPD yra 11 121,41 Eur.

Gyventojas pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje pajamų mokestis (20 proc.) nuo metinės darbo užmokesčio sumos, pritaikius 11 121,41 Eur MNPD, apskaičiuojamas taip:

$$14\,000 - 11\,121,41 = 2\,878,59 \text{ Eur};$$

$$2\,878,59 \times 20 : 100 = 575,72 \text{ Eur}.$$

7. GMP yra lygios gyventojų mokestinio laikotarpio apmokestinamųjų pajamų, išskyrus apmokestinamąsias pajamas, kurioms taikomas šio Įstatymo 6 straipsnio 2 7 dalyje nustatytas mokesčio tarifas, pajamas, nuo kurių mokestis sumokėtas įsigyjant verslo liudijimą, taip pat išmokas, mokamas pasibaigus ar nutraukus gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutartį, nevirsijančias sumokėtų įmokų dydžio, sumai, neatėmus šio Įstatymo 21 straipsnyje nurodytų išlaidų ir gyventojui taikytino MNPD.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

(Pakeistas pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymą (2026 m. birželio 4 d. įstatymas XV-985). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2026 m. mokestinio laikotarpio pajamas.)

Komentaras

1. Pagal 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusią GPMĮ 20 straipsnio 7 dalies redakciją, kuri taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. mokestinio laikotarpio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas, apskaičiuojant gyventojų metines pajamas, lemiančias taikytino metinio NPD sumą, (toliau – GMP) yra įskaičiuojamos visos per mokestinį laikotarpį gautos (uždirbtos) apmokestinamosios pajamos, išskyrus:

1.1. išmokas, mokamas pasibaigus ar nutraukus gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutartį, nevirsijančias sumokėtų įmokų sumos,

1.2. pajamas, nuo kurių pajamų mokestis sumokėtas įsigyjant verslo liudijimą,

1.3. pajamas už parduotas ar kitaip perleistas nuosavybės ne individualios veiklos atliekas (kaip jos suprantamos pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą), apmokestintas taikant 5 proc. pajamų mokesčio tarifą.

GMP suma yra lygi apmokestinamųjų pajamų sumai, neatėmus iš jos metinio NPD ir GPMĮ 21 straipsnyje nurodytų mokestiniu laikotarpiu patirtų išlaidų.

2. Apskaičiuojant 2018 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio GMP, į jas yra įskaičiuojamos užsienio valstybėje gautos pajamos, nenurodytos GPMĮ 17 straipsnyje kaip neapmokestinamosios, tačiau kurios, naikinant dvigubą apmokestinimą, yra atleidžiamos nuo pajamų mokesčio sumokėjimo GPMĮ 37 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Į GMP yra įskaičiuojamos perskaičiuotos pajamos už parduotą ar kitaip perleistą nuosavybėn ne individualios veiklos turtą (išskyrus atliekas), individualios veiklos turtui priskirtą nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą, realizuotas išvestines finansines priemones (t. y. įskaičiuojamos pajamos, sumažintos GPMĮ 19 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuota turto įsigijimo kaina ir su jo perleidimu ar realizavimu susijusiais teisės aktuose nustatytais privalomais mokėjimais), taip pat perskaičiuotos individualios veiklos pajamos (t. y. pajamos, sumažintos GPMĮ 18 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotais leidžiamais atskaitymais, o kaupimo apskaitos principą taikančio gyventojų – ir mokestiniais nuostoliais).

4. Pavyzdžiai

1. ~~2018~~ **2026** m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu gyventojas gavo:
1170 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų,
1450 Eur autorinį atlyginimą,
7240 Eur pajamų iš individualios kirpimo paslaugų veiklos, leidžiami atskaitymai – 2240 Eur,
perskaičiuota apmokestinamųjų (taikant ~~15~~ **20** proc. pajamų mokesčio tarifą) pajamų suma – 5000 Eur),
900 Eur dividendų.
GMP yra 8520 Eur (1170+1450+900+5000).

2. Gyventojas ~~2018~~ **2026** m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu gavo:
2300 Eur iš veiklos pagal verslo liudijimą,
4500 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų Lietuvos Respublikoje,
7 000 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų Airijoje, nuo kurių joje buvo išskaičiuotas pajamų mokestis, ir kurios pagal GPMĮ 37 straipsnį yra atleidžiamos nuo pajamų mokesčio Lietuvos Respublikoje,
3000 Eur apmokestinamosioms pajamoms priskirtą išmoką, išmokėtą pasibaigus gyvybės draudimo sutarčiai, neviršijančią sumokėtų įmokų sumos.
GMP yra 11 500 (4 500+7 000) Eur.

3. Gyventojas (PVM mokėtojas) ~~2018~~ **2026** m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu gavo:
11000 Eur pajamų iš individualios veiklos (teikia veterinarijos paslaugas), leidžiami atskaitymai – 3000 Eur, perskaičiuota apmokestinamųjų pajamų suma – 8000 Eur,
48000 Eur pajamų iš žemės ūkio veiklos, leidžiami atskaitymai – 13000 Eur, perskaičiuota apmokestinamųjų pajamų suma – 35000 Eur,
2000 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų.
GMP yra 45 000 Eur (8 000 + 35 000 + 2000).

8. Tais atvejais, kai su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos gaunamos už laikotarpį, ilgesnį kaip vienas mokestinio laikotarpio mėnuo, su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos apskaičiuojamos atskirai už kiekvieną mokestinio laikotarpio mėnesį, už kurį šios pajamos buvo apskaičiuotos išmokėti, taikant to mokestinio laikotarpio mėnesio NPD.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841). Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ar vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Ši nuostata taikoma tais atvejais, kai su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos (toliau – darbo užmokestis) gaunamos už ilgesnį negu vienas mėnuo laikotarpį, nepriklausomai nuo to, ar darbo užmokestis išmokamas už keletą nuosekliai vienas paskui kitą einančių mėnesių, ar už keletą mėnesių, tarp kurių yra laiko tarpas (pvz., už 2025 2026 m. sausį ir tu pačių metų liepą, darbo užmokestis išmokamas 2025 2026 m. rugpjūčio mėnesį).

Pavyzdžiai

1. Darbuotojo mėnesio darbo užmokestis yra 1 100 Eur, jam buvo pritaikytas 716,62 Eur (1 100 – 1 038; $62 \times 0,49$; $747 - 30,38$) NPD. Darbdavys apskaičiuotą 2025 m. sausio ir vasario mėnesių darbo užmokestį išmoka kartu su kovo mėnesio darbo užmokesčiu. Kadangi šios su darbo santykiais susijusios pajamos gaunamos už ilgesnį kaip vienas mėnuo laikotarpį, todėl kiekvienam mėnesiui tenkantis darbo užmokestis apmokestinamas atskirai, taikant šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotą 2025 m. sausio, vasario, kovo mėnesių 716,62 Eur NPD.

2. 2025 m. gyventojų mėnesio darbo užmokestis yra 1 038 Eur (2024 m. – 924 Eur), jam taikomas 747 Eur NPD. Jis 2019–2025 m. dirba toje pačioje įmonėje. Darbdavys apskaičiuotą 2024 m. vasario mėnesio darbo užmokestį išmoka 2025 m. sausio mėnesį, 2024 m. kovo mėnesio darbo užmokestį išmoka 2025 m. vasario mėnesį, 2024 m. balandžio, gegužės ir birželio mėnesių darbo užmokestį išmoka 2025 m. gegužės mėnesį, 2024 m. liepos mėnesio darbo užmokestį išmoka 2025 m. liepos mėnesį, 2024 m. rugpjūčio, rugsėjo ir spalio mėnesių darbo užmokestį išmoka 2025 m. rugpjūčio mėnesį, 2024 m. lapkričio, gruodžio darbo užmokestį išmoka 2025 m. rugsėjo mėnesį.

Kai darbdavys 2025 m. gyventojui išmoka darbo užmokestį už 2024 m. (arba ir už 2024 m., ir už 2025 m.), tai, išmokant darbo užmokestį už 2024 m., taikomas 2025 m. išmokėjimo mėnesio NPD, neatsižvelgiant į tai, už kiek praėjusio mokestinio laikotarpio mėnesių išmokamas darbo užmokestis, o išmokant darbo užmokestį už 2025 m., taikomas to mokestinio laikotarpio mėnesio, už kurį išmokamas darbo užmokestis, NPD, jeigu 2025 m. tų mėnesių NPD nebuvo pritaikyti išmokant 2024 m. darbo užmokestį.

2025 m. sausio mėnesį išmokant 2024 m. vasario mėnesio 924 Eur darbo užmokestį, taikomas 2025 m. sausio mėnesio NPD – 747 Eur.

2025 m. vasario mėnesį išmokant 2024 m. kovo mėnesio 924 Eur darbo užmokestį, taikomas 2025 m. vasario mėnesio NPD – 747 Eur.

2025 m. gegužės mėnesį išmokant 2024 m. balandžio, gegužės ir birželio mėnesių darbo užmokestį ($2\,772$ (924 Eur $\times$ 3 mėn.)), taikomas tik 2025 m. gegužės mėnesio (išmokos išmokėjimo mėnesio) NPD – 16,60 Eur ($2\,772 - 642$; $2\,130 \times 0,18$; $400 - 383,40$), nes praėjusio mokestinio laikotarpio mėnesių NPD kitą mokestinį laikotarpį negali būti taikomi.

2025 m. liepos mėnesį išmokant 2024 m. liepos mėnesio 924 Eur darbo užmokestį, taikomas 2025 m. liepos mėnesio NPD – 747 Eur.

2025 m. rugpjūčio mėnesį išmokant 2024 m. rugpjūčio, rugsėjo, spalio mėnesių darbo užmokestį (2 772 Eur), taikomas 2025 m. rugpjūčio mėnesio NPD – 16,60 Eur ($2\,772 - 642$; $2\,130 \times 0,18$; $400 - 383,40$).

2025 m. rugsėjo mėnesį išmokant 2024 m. lapkričio bei gruodžio mėnesių darbo užmokestį (1 848 Eur (924 Eur $\times$ 2 mėn.)), taikomas 2025 m. rugsėjo mėnesio NPD – 350,10 Eur ($1\,848 - 1\,038$; $810 \times 0,49$; $747 - 396,90$).

3. Darbuotojui 2025 m. gruodžio 8 d. išmokama apskaičiuoto (1 400 Eur) darbo užmokesčio už lapkričio mėn. paskutinė dalis – 800 Eur. Gruodžio 30 d. taip pat išmokamas visas gruodžio mėn. darbo užmokestis (1 400 Eur) ir 700 Eur premija, iš viso 2 100 Eur.

Išmokant lapkričio mėn. darbo užmokestį, taikomas lapkričio mėn. NPD – 569,62 Eur ($1\,400 - 1\,038$; $362 \times 0,49$; $747 - 177,38$) ir pajamų mokestis (20 proc.) išskaičiuojamas nuo 830,38 Eur ($1\,400 - 569,62$).

Išmokant gruodžio mėn. darbo užmokestį ir premiją (2 100 Eur), pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punkte pateiktą formulę apskaičiuojamas NPD, numatytas 2 387,29 Eur neviršijančioms mėnesio su darbo santykiais susijusioms pajamoms. Taikomas NPD – 226,62 Eur ($2\,100 - 1\,038$; $1\,062 \times$

0,49; 747 – 520,38) ir pajamų mokestis (20 proc.) išskaičiuojamas nuo 1 873,38 Eur (2 100 – 226,62) sumos.

Pavyzdžiai

1. Darbuotojo mėnesio darbo užmokestis yra 1 200 Eur, jam buvo pritaikytas 723,97 Eur (1 200 – 1 153; 47 x 0,49; 747 – 23,03) NPD. Darbdavys apskaičiuotą 2026 m. sausio ir vasario mėnesių darbo užmokestį išmoka kartu su kovo mėnesio darbo užmokesčiu. Kadangi šios su darbo santykiais susijusios pajamos gaunamos už ilgesnį kaip vienas mėnuo laikotarpį, todėl kiekvienam mėnesiui tenkantis darbo užmokestis apmokestinamas atskirai, taikant šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotą 2026 m. sausio, vasario, kovo mėnesių 723,97 Eur NPD.

2. 2026 m. gyventojų mėnesio darbo užmokestis yra 1 153 Eur (2025 m. – 1 038 Eur), jam taikomas 747 Eur NPD. Jis 2020–2026 m. dirba toje pačioje įmonėje. Darbdavys apskaičiuotą 2025 m. vasario mėnesio darbo užmokestį išmoka 2026 m. sausio mėnesį, 2025 m. kovo mėnesio darbo užmokestį išmoka 2026 m. vasario mėnesį, 2025 m. balandžio, gegužės ir birželio mėnesių darbo užmokestį išmoka 2026 m. gegužės mėnesį, 2025 m. liepos mėnesio darbo užmokestį išmoka 2026 m. liepos mėnesį, 2025 m. rugpjūčio, rugsėjo ir spalio mėnesių darbo užmokestį išmoka 2026 m. rugpjūčio mėnesį, 2025 m. lapkričio, gruodžio darbo užmokestį išmoka 2026 m. rugsėjo mėnesį.

Kai darbdavys 2026 m. gyventojui išmoka darbo užmokestį už 2025 m. (arba ir už 2025 m., ir už 2026 m.), tai, išmokant darbo užmokestį už 2025 m., taikomas 2026 m. išmokėjimo mėnesio NPD, neatsižvelgiant į tai, už kiek praėjusio mokestinio laikotarpio mėnesių išmokamas darbo užmokestis, o išmokant darbo užmokestį už 2026 m., taikomas to mokestinio laikotarpio mėnesio, už kurį išmokamas darbo užmokestis, NPD, jeigu 2026 m. tų mėnesių NPD nebuvo pritaikyti išmokant 2025 m. darbo užmokestį.

2026 m. sausio mėnesį išmokant 2025 m. vasario mėnesio 1 038 Eur darbo užmokestį, taikomas 2026 m. sausio mėnesio NPD – 747 Eur.

2026 m. vasario mėnesį išmokant 2025 m. kovo mėnesio 1 038 Eur darbo užmokestį, taikomas 2026 m. vasario mėnesio NPD – 747 Eur.

2026 m. gegužės mėnesį išmokant 2025 m. balandžio, gegužės ir birželio mėnesių darbo užmokestį (3 114 (1 038 Eur x 3 mėn.)), taikomas tik 2026 m. gegužės mėnesio (išmokos išmokėjimo mėnesio) NPD – 0 Eur (3 114 – 1 153; 1 961 x 0,49; 747 – 960,89), nes praėjusio mokestinio laikotarpio mėnesių NPD kitą mokestinį laikotarpį negali būti taikomi.

2026 m. liepos mėnesį išmokant 2025 m. liepos mėnesio 1 038 Eur darbo užmokestį, taikomas 2026 m. liepos mėnesio NPD – 747 Eur.

2026 m. rugpjūčio mėnesį išmokant 2025 m. rugpjūčio, rugsėjo, spalio mėnesių darbo užmokestį (3 114 Eur), taikomas 2026 m. rugpjūčio mėnesio NPD – 0 Eur (3 114 – 1 153; 1 961 x 0,49; 747 – 960,89).

2026 m. rugsėjo mėnesį išmokant 2025 m. lapkričio bei gruodžio mėnesių darbo užmokestį (2 076 Eur (1 038 Eur x 2 mėn.)), taikomas 2026 m. rugsėjo mėnesio NPD – 294,73 Eur (2 076 – 1 153; 923 x 0,49; 747 – 452,27).

3. Darbuotojui 2026 m. gruodžio 8 d. išmokama apskaičiuoto (1 400 Eur) darbo užmokesčio už lapkričio mėn. paskutinė dalis – 800 Eur. Gruodžio 30 d. taip pat išmokamas visas gruodžio mėn. darbo užmokestis (1 400 Eur) ir 700 Eur premija, iš viso 2 100 Eur.

Išmokant lapkričio mėn. darbo užmokestį, taikomas lapkričio mėn. NPD – 625,97 Eur (1 400 – 1 153; 247 x 0,49; 747 – 121,03) ir pajamų mokestis (20 proc.) išskaičiuojamas nuo 774,03 Eur (1 400 – 625,97).

Išmokant gruodžio mėn. darbo užmokestį ir premiją (2 100 Eur), pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punkte pateiktą formulę apskaičiuojamas NPD, numatytas 1 153 Eur viršijančioms mėnesio su darbo santykiais susijusioms pajamoms. Taikomas NPD – 464,03 Eur (2 100 – 1 153; 947 x 0,49; 747 – 464,03) ir pajamų mokestis (20 proc.) išskaičiuojamas nuo 1 635,97 Eur (2 100 – 464,03) sumos.

2. Kai gyventojui 2019 m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu išmokamas ir už 2018 m. (ankstesnį) mokestinį laikotarpį apskaičiuotas darbo užmokestis, ir už einamųjų kalendorinių metų kurį nors mėnesį, tai, apskaičiuojant mėnesio NPD, į išmokos išmokėjimo mėnesio pajamas įskaičiuojama visa išmokėta suma. Kadangi 2018 m. ar ankstesniais mokestiniais laikotarpiais apskaičiuotam darbo užmokesčiui yra taikomas 15 procentų pajamų mokesčio tarifas, o apskaičiuotam 2019 m. – 20 ir (ar) 27 procentų, 2020 m. ~~ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu~~ - **2025 m. – 20 ir (ar) 32 procentų, o 2026 m. ir vėlesniu mokestiniu laikotarpiu 20 ir (ar) 25, ir (ar) 32 procentų** tai NPD 2018 m. (ankstesnį) mokestinį laikotarpį apskaičiuotam darbo užmokesčiui ir apskaičiuotam 2019 m. ar vėlesniu mokestiniu laikotarpiu, yra taikomas proporcingai.

Pavyzdžiai

~~1. 2025 m. sausio 31 d. darbuotojui išmokėtas 2025 m. sausio mėnesio darbo užmokestis – 1 000 Eur ir 2018 m. gruodžio mėnesio darbo užmokesčio dalis – 600 Eur (iš viso – 1 600 Eur).~~

~~Pagal šio straipsnio 2 d. 2 punkte pateiktą formulę, numatytą ne didesnėms nei 2 387,29 Eur mėnesio su darbo santykių susijusioms pajamoms, apskaičiuotas 2025 m. sausio mėn. NPD yra 471,62 Eur ($1\,600 - 1\,038; 562 \times 0,49; 747 - 275,38$). Apskaičiuojama, kokią bendros 1 600 darbo užmokesčio sumos dalį (procentais) sudaro 2018 m. gruodžio mėn. apskaičiuotas darbo užmokestis: 37,5 proc. ($600 \times 100 : 1600$).~~

~~2018 m. gruodžio mėnesio darbo užmokesčio daliai (600 Eur) taikoma 37,5 proc. NPD sumos – 176,86 Eur ($471,62 \times 37,5 : 100$), o 2025 m. sausio mėnesio darbo užmokesčiui – 294,76 Eur ($471,62 - 176,86$).~~

1. 2026 m. sausio 31 d. darbuotojui išmokėtas 2026 m. sausio mėnesio darbo užmokestis – 1 000 Eur ir 2018 m. gruodžio mėnesio darbo užmokesčio dalis – 600 Eur (iš viso – 1 600 Eur).

Pagal šio straipsnio 2 d. 2 punkte pateiktą formulę, numatytą didesnėms nei 1 153 Eur mėnesio su darbo santykių susijusioms pajamoms, apskaičiuotas 2026 m. sausio mėn. NPD yra 527,97 Eur ($1\,600 - 1\,153; 447 \times 0,49; 747 - 219,03$). Apskaičiuojama, kokią bendros 1 600 darbo užmokesčio sumos dalį (procentais) sudaro 2018 m. gruodžio mėn. apskaičiuotas darbo užmokestis: 37,5 proc. ($600 \times 100 : 1600$).

2018 m. gruodžio mėnesio darbo užmokesčio daliai (600 Eur) taikoma 37,5 proc. NPD sumos – 197,99 Eur ($527,97 \times 37,5 : 100$), o 2026 m. sausio mėnesio darbo užmokesčiui – 329,98 Eur ($527,97 - 197,99$).

2. Gyventojas 2025 2026 m. ir 2024 2025 m. mėnesio darbo užmokestis yra 1 200 Eur.

Darbdavys apskaičiuotą 2024 2025 m. lapkričio-gruodžio mėnesių (2 400 Eur) darbo užmokestį išmoka 2025 2026 m. sausio mėnesį. Taip pat 2025 2026 m. sausio mėnesį darbuotojui išmokamas 2025 2026 m. sausio mėnesio darbo užmokestis, iš viso – 3 600 Eur ($2\,400 + 1\,200$).

Kai darbdavys einamaisiais kalendoriniais metais išmoka gyventojui darbo užmokestį ne tik už einamųjų metų mėnesį, bet ir už praėjusių metų atitinkamą laikotarpį, yra taikomas tik išmokėjimo mėnesio NPD, neatsižvelgiant į tai, už kiek praėjusių metų mėnesių darbo užmokestis yra išmokamas.

Pagal išmokos išmokėjimo metu galiojančią didesnėms nei 2 387,29 1 153 Eur mėnesio su darbo santykiais susijusioms pajamoms numatytą mėnesio NPD formulę apskaičiuotas 2025 2026 m. sausio mėnesio NPD yra lygus 0 ($3\,600 - 642; 2\,958 \times 0,18; 400 - 532,44 = 0 (-132,44)$). 0 ($3\,600 - 1\,153; 2\,447 \times 0,49; 747 - 1\,199,03 = 0 (-452,03)$).

3. 2025 2026 m. liepos 31 d. gyventojas atleidžiamas iš darbo. 2025 2026 m. rugsėjo mėnesį jam išmokamas 2 076 2 306 Eur darbo užmokestis už 2025 2026 m. birželio-liepos mėnesius (mėnesio darbo užmokestis – 1 038 1 153 Eur). Atsižvelgiant į tai, kad gyventojas iki liepos 31 d. dirbo tik šioje įmonėje ir joje buvo pateikęs prašymą taikyti NPD, jam taikomi birželio ir liepos mėn. NPD, po 747 Eur.

4. 2025 2026 m. lapkričio 4 d. gyventojas atleidžiamas iš pareigų. Darbdavys apskaičiuotą 2025 2026 m. lapkričio darbo užmokestį išmoka 2025 2026 m. gruodžio mėnesį.

Atsižvelgiant į tai, kad gyventojas nuo 2025 2026 m. lapkričio 4 d. nebedirba įmonėje, jam NPD netaikomas.

5. 2025 2026 m. gyventojų mėnesio darbo užmokestis yra ~~1 038~~ 1 153 Eur. 2025 2026 m. gegužės – birželio mėnesiais gyventojas yra neapmokamose atostogose.

Darbdavys apskaičiuotą 2025 2026 m. kovo – balandžio darbo užmokestį išmoka 2025 2026 m. rugsėjo mėnesį.

Kai darbdavys išmoka darbo užmokestį už laikotarpį, ilgesnį kaip vienas to mokestinio laikotarpio mėnuo, kiekvienam mėnesiui tenkantis darbo užmokestis apmokestinamas atskirai, taikant kiekvieno mėnesio NPD. Kovo ir balandžio mėnesių darbo užmokesčiui taikomas po 747 Eur NPD.

3. Darbo užmokestis ir atlyginimas už atostogas, tenkantis mėnesiui, kurį prasideda atostogos, apmokestinami nuo bendros sumos, o kito mėnesio atlyginimas už atostogas, atėmus to mėnesio NPD, apmokestinamas atskirai. Pasibaigus atostogoms ir apskaičiavus darbo užmokestį už likusias to mėnesio darbo dienas, pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos, atėmus anksčiau išskaičiuotą mokesčio sumą (žr. žemiau 1 pavyzdį). Kai atostogos įstatymų nustatyta tvarka trunka kelis kalendorinius mėnesius, kiekvieno mėnesio atlyginimo už atostogas suma apmokestinama atskirai. Per atostogų laikotarpį pasikeitus taikytinam NPD, pajamų mokestis perskaičiuojamas.

Pavyzdžiai

1. Darbuotojas atostogauja nuo 2025-01-20 iki 2025-02-10. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 800 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 860 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas 410 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 450 Eur.

Sausio mėn. 1 210 Eur $(800 + 410)$ pajamų sumai taikomas 662,72 Eur $(1\,210 - 1\,038; 172 \times 0,49; 747 - 84,28)$ NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

547,28 Eur $(1\,210 - 662,72) \times 20 : 100 = 109,46$ Eur.

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai:

$(450 \text{ Eur} - 450 \text{ Eur (NPD)}) \times 20 : 100 = 0$ Eur.

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 800 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos 1 250 $(450 + 800)$ Eur.

NPD: 643,12 Eur $(1\,250 - 1\,038; 212 \times 0,49; 747 - 103,88)$;

$1\,250 - 643,12; 606,88 \times 20 : 100 = 121,38$ Eur.

2. Darbuotojas atostogauja nuo 2025-01-17 iki 2025-02-04. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 900 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 850 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas 600 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 150 Eur.

Sausio mėn. 1 500 Eur $(900 + 600)$ pajamų sumai taikomas 520,62 Eur $(1\,500 - 1\,038; 462 \times 0,49; 747 - 226,38)$ NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

979,38 Eur $(1\,500 - 520,62) \times 20 : 100 = 195,88$ Eur.

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai:

$0 (150 - 150) \times 20 : 100 = 0$ Eur.

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 1 250 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos:

1 400 Eur $(150 + 1\,250) - 569,62$ Eur (NPD; $1\,400 - 1\,038; 362 \times 0,49; 747 - 177,38$) = 830,38 Eur;

$830,38 \times 20 : 100 = 166,08$ Eur.

3. Darbuotojas atostogauja nuo 2025-01-17 iki 2025-02-04. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 1 100 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 1 250 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas – 950 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 300 Eur.

Sausio mėn. 2 050 Eur (1 100 + 950) pajamų sumai taikomas 251,12 Eur (2 050 – 1 038; 1 012 x 0,49; 747 – 495,88) NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

2 050 – 251,12; 1 798,88 x 20 : 100 = 359,78 Eur.

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai:

0 (300 – 300) x 20 : 100 = 0 Eur.

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 1 760 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos:

2 060 (300 + 1 760) – 246,22 Eur (NPD; 2 060 – 1 038; 1 022 x 0,49; 747 – 500,78) = 1 813,78 Eur;

1 813,78 x 20 : 100 = 362,76 Eur.

Tačiau, išmokant antrąją vasario mėn. darbo užmokesčio dalį, reikėtų perskaičiuoti vasario mėnesio NPD ir apmokestinti dar sausio mėn. išmokėtą 300 Eur pajamų sumą (atitinkančią pritaikytą NPD).

Tam, kad nereikėtų apmokestinti praėjusį mėnesį darbuotojams išmokėtų išmokų, pajamų mokestis gali būti apskaičiuojamas ir taip:

– vasario mėn. atlyginimas už atostogas (300 Eur), išmokėtas sausio mėn., apmokestinamas netaikant vasario mėn. NPD. Nuo visos atlyginimo už atostogas sumos išskaičiuojamas 60 Eur pajamų mokestis:

300 x 20 : 100 = 60 Eur;

– išmokant vasario mėn. darbo užmokesčio antrąją dalį (1 760 Eur), apskaičiuojamas visas vasario mėn. darbo užmokestis – 2 060 (300 + 1 760), taikomas vasario mėn. 246,22 Eur NPD, ir nuo antrosios darbo užmokesčio dalies apskaičiuojamas pajamų mokestis:

1 513,78 Eur (1 760 – 246,22) x 20 : 100 = 302,76 Eur.

Pažymėtina, jog su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavimo vietoje NPD turėtų būti taikomas nuosekliai, kad teisę į jį turintys darbuotojai juo galėtų pasinaudoti mokestiniam laikotarpiui dar nepasibaigus.

1. Darbuotojas atostogauja nuo 2026-01-20 iki 2026-02-10. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 800 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 860 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas 410 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 450 Eur.

Sausio mėn. 1 210 Eur (800 + 410) pajamų sumai taikomas 719,07 Eur (1 210 – 1 153; 57 x 0,49; 747 – 27,93) NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

490,93 Eur (1 210 – 719,07) x 20 : 100 = 98,19 Eur.

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai: (450 Eur – 450 Eur (NPD)) x 20 : 100 = 0 Eur.

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 800 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos 1 250 (450 + 800) Eur.

NPD: 699,47 Eur (1 250 – 1 153; 97 x 0,49; 747 – 47,53);

1 250 – 699,47; 550,53 x 20 : 100 = 110,11 Eur.

2. Darbuotojas atostogauja nuo 2026-01-17 iki 2026-02-04. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 900 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 750 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas 600 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 150 Eur.

Sausio mėn. 1 500 Eur (900 + 600) pajamų sumai taikomas 576,97 Eur (1 500 – 1 153; 347 x 0,49; 747 – 170,03) NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

$923,03 \text{ Eur} (1\,500 - 576,97) \times 20 : 100 = 184,61 \text{ Eur}.$

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai:
 $0 (150 - 150) \times 20 : 100 = 0 \text{ Eur}.$

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 1 250 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos:

$1\,400 \text{ Eur} (150 + 1\,250) - 625,97 \text{ Eur (NPD; } 1\,400 - 1\,153; 247 \times 0,49; 747 - 121,03) = 774,03 \text{ Eur};$

$830,38 \times 20 : 100 = 154,81 \text{ Eur}.$

3. Darbuotojas atostogauja nuo 2026-01-17 iki 2026-02-04. Sausio mėnesio darbo užmokestis sudaro 1 100 Eur, atlyginimas už visas atostogas – 1 250 Eur: sausio mėnesio atlyginimas už atostogas – 950 Eur, o vasario mėnesio atlyginimas už atostogas – 300 Eur.

Sausio mėn. 2 050 Eur (1 100 + 950) pajamų sumai taikomas 307,47 Eur (2 050 – 1 153; 897 x 0,49; 747 – 439,53) NPD.

Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo sausio mėnesio pajamų:

$2\,050 - 307,47; 1\,742,53 \times 20 : 100 = 348,51 \text{ Eur}.$

Pajamų mokestis nuo vasario mėnesio atlyginimo už atostogas apskaičiuojamas atskirai:
 $0 (300 - 300) \times 20 : 100 = 0 \text{ Eur}.$

Pasibaigus atostogoms, darbuotojas vasario mėnesį dar gauna 1 760 Eur darbo užmokestį, todėl pajamų mokestis už vasario mėnesį ir vasario mėnesio NPD perskaičiuojami nuo bendros to mėnesio darbo užmokesčio ir atostoginių sumos:

$2\,060 (300 + 1\,760) - 302,57 \text{ Eur (NPD; } 2\,060 - 1\,153; 907 \times 0,49; 747 - 444,43) = 1\,757,43 \text{ Eur};$

$1\,757,43 \times 20 : 100 = 351,49 \text{ Eur}.$

Tačiau, išmokant antrąją vasario mėn. darbo užmokesčio dalį, reikėtų perskaičiuoti vasario mėnesio NPD ir apmokestinti dar sausio mėn. išmokėtą 300 Eur pajamų sumą (atitinkančią pritaikytą NPD).

Tam, kad nereikėtų apmokestinti praėjusį mėnesį darbuotojams išmokėtų išmokų, pajamų mokestis gali būti apskaičiuojamas ir taip:

– vasario mėn. atlyginimas už atostogas (300 Eur), išmokėtas sausio mėn., apmokestinamas netaikant vasario mėn. NPD. Nuo visos atlyginimo už atostogas sumos išskaičiuojamas 60 Eur pajamų mokestis:

$300 \times 20 : 100 = 60 \text{ Eur};$

– išmokant vasario mėn. darbo užmokesčio antrąją dalį (1 760 Eur), apskaičiuojamas visas vasario mėn. darbo užmokestis – 2 060 (300 + 1 760), taikomas vasario mėn. 302,57 Eur NPD, ir nuo antrosios darbo užmokesčio dalies apskaičiuojamas pajamų mokestis:

$1\,457,43 \text{ Eur} (1\,760 - 302,57) \times 20 : 100 = 291,49 \text{ Eur}.$

Pažymėtina, jog su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavimo vietoje NPD turėtų būti taikomas nuosekliai, kad teisę į jį turintys darbuotojai juo galėtų pasinaudoti mokestiniam laikotarpiui dar nepasibaigus.

4. Gyventojai 2025 2026 m. birželio mėnesį išmokama 1 800 Eur (3 mėn. x 600 Eur) motinystės išmoka už tris mėnesius liepos, rugpjūčio, rugsėjo mėnesius. Jai taikomas kiekvieno mėnesio 600 Eur NPD. Pajamų mokestis nuo liepos mėnesio 600 Eur motinystės išmokos, rugpjūčio mėnesio 600 Eur motinystės išmokos ir rugsėjo 600 Eur motinystės išmokos, pritaikius kiekvieno mėnesio 600 Eur NPD, neišskaičiuojamas.

9. Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui NPD gali būti taikomas tik mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, teikiant metinę pajamų mokesčio deklaraciją. NPD nenuolatiniam Lietuvos gyventojui taikomas atsižvelgiant į šio straipsnio 1, 3, 6 ir 7 dalių nuostatas.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu

įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841. Taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui NPD mokestiniu laikotarpiu su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavimo vietoje netaikomas.

2. MNPD nenuolatiniam Lietuvos gyventojui gali būti pritaikomas mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, jeigu jam šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotas MNPD yra didesnis už nulį, arba jeigu jam, kaip asmeniui su negalia, yra taikytinas šio straipsnio 6 dalyje nustatytas didesnis NPD.

3. MNPD taikomas tik tokiam nenuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuris su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais pajamų gavo iš šaltinio Lietuvoje. Šios pajamos yra mažinamos GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuota MNPD suma. Pagal GPMĮ nenuolatinio Lietuvos gyventojų su darbo santykiais susijusių pajamų šaltinis laikomas esančiu Lietuvoje, jeigu toks gyventojas dirba Lietuvoje.

4. Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui GPMĮ 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotas MNPD gali būti pritaikomas pagal pateiktą jo metinę pajamų mokesčio deklaraciją, kurioje turi būti deklaruojamos ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio valstybėse gautos visos apmokestinamosios pajamos, nurodytos šio straipsnio 7 dalyje (žr. 7 dalies komentarą).

Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuriam pagal šio straipsnio 6 dalį yra taikytinas didesnis MNPD, šis dydis pritaikomas pagal jo pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją, kurioje turi būti deklaruojamos tik iš šaltinio Lietuvoje gautos su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos.

5. Tam, kad nenuolatinis Lietuvos gyventojas, išskyrus turintį teisę į didesnę NPD šio straipsnio 6 dalyje nustatytais pagrindais, galėtų pasinaudoti teise į MNPD, jis mokesčių administratoriui kartu su deklaracija turėtų pateikti tos užsienio valstybės, kurios nuolatinis gyventojas yra, mokesčių administratoriaus patvirtintą dokumentą, pavyzdžiui, ten pateiktą mokesčio deklaraciją, apie jo per tą mokestinį laikotarpį, kurio deklaracija teikiama, gautas ir toje užsienio valstybėje apmokestintas pajamas.

Jeigu per mokestinį laikotarpį, kurio deklaracija teikiama, nenuolatinis Lietuvos gyventojas negavo pajamų, nuo kurių užsienio valstybėje buvo sumokėtas pajamų mokestis ar jam tapatus mokestis, prie deklaracijos jis turi pridėti užsienio valstybės mokesčių administratoriaus šį faktą patvirtinantį dokumentą.

Mokesčių administratoriaus prašymu, turi būti pateikiami ir vertėjo patvirtinti vertimai į lietuvių kalbą.

Iš šaltinio Lietuvoje gautas pajamas ir pajamų mokesčio sumokėjimą patvirtinančių dokumentų pateikti nebūtina. Jie pateikiami tik mokesčių administratoriaus prašymu.

6. Teisę į šio straipsnio 6 dalyje nustatytą didesnę NPD turintis nenuolatinis Lietuvos gyventojas turi pateikti tokią teisę (ribotą dalyvumą (darbingumą) ar neįgalumą) įrodančius dokumentus. Didesnis NPD, apskaičiuotas šio straipsnio 6 dalyje (žr. 20 straipsnio 6 dalies komentarą) nustatyta tvarka, nenuolatiniam Lietuvos gyventojui taikomas, jeigu atitinkamas riboto dalyvumo (darbingumo) ar neįgalumas buvo nustatytas tą mokestinį laikotarpį, kuriuo jis gavo su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų iš šaltinio Lietuvoje, arba iki to mokestinio laikotarpio pradžios. Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuriam riboto dalyvumo (darbingumo) ar neįgalumo lygis buvo nustatytas po išvykimo iš Lietuvos ir tuo pačiu mokestiniu laikotarpiu jis iš šaltinio Lietuvoje gavo su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, išvykimo iš Lietuvos metų mokestinio laikotarpio MNPD apskaičiuojamas šio straipsnio 1 ir 6 dalyse nustatyta tvarka, atsižvelgus į jo gautas apmokestinamąsias pajamas, apskaičiuotas šio straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka.

Pavyzdžiai

1. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas ~~2025~~ **2026** m. sausio – liepos mėnesiais dirbo Lietuvoje ir iš Lietuvos įmonės gavo 7 266 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų. 15 procentų dalyvumo lygis jam buvo nustatytas ~~2025~~ **2026** m. spalio mėnesį, praėjus daugiau kaip dviem mėnesiams po išvykimo iš Lietuvos. Jam taikytino MNPD dalis, įvertinus ir užsienio valstybėje gautas 2 600 Eur apmokestinamąsias pajamas, bus 7 470 Eur (8 964 Eur : 12 x 10 mėn.), nes jo metinės pajamos (GMP) – 9 866 Eur (7 266 + 2 600) neviršija 12 MMA, galiojusios einamųjų (~~2025~~ **2026** m.) kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių sumos (t. y. ~~42 456~~ **13 836** Eur (~~4 038~~ **1 153** Eur x 12 mėn.)), ir du mėnesius taikomas didesnis 1 127 Eur NPD, iš viso 9 724 Eur (7 470 + 2 254 (1 127 x 2)) MNPD.

10. Šio Įstatymo 29 straipsnyje nustatytais atvejais iš pajamų atimama MNPD dalis, apskaičiuota tame straipsnyje nustatyta tvarka.

(Pakeista pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą (2017 m. gruodžio 7 d. įstatymas Nr. XIII-841), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2018 m. ir vėlesnio mokestinio laikotarpio pajamas).

Komentaras

1. Iš Lietuvos mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniais metais) galutinai išvykstančio nuolatinio Lietuvos gyventojų pajamoms taikoma tik MNPD dalis, apskaičiuojama remiantis Galutinai išvykstančio iš Lietuvos gyventojų pajamoms taikomos metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio dalies apskaičiavimo aprašu, patvirtintu Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. VA-17 „Dėl Galutinai išvykstančio iš Lietuvos gyventojų pajamoms taikomos metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio dalies apskaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Aprašo nuostatos taikomos 2024 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais galutinai išvykstančio iš Lietuvos nuolatinio Lietuvos gyventojų pajamoms taikomą MNPD dalį. Iki 2023 m. gruodžio 31 d. MNPD dalis buvo apskaičiuojama Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 29 straipsnio 2 dalį deklaruojamoms pajamoms taikomos metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio ir metinio papildomo neapmokestinamojo pajamų dydžio dalies apskaičiavimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 298 „Dėl Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 29 straipsnio 2 dalį deklaruojamoms pajamoms taikomos metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio ir metinio papildomo neapmokestinamojo pajamų dydžio dalies apskaičiavimo tvarkos patvirtinimo“.

2. Iš Lietuvos mokestiniu laikotarpiu) galutinai išvykstančio nuolatinio Lietuvos gyventojų (išskyrus gyventoją, turintį teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą mėnesio NPD, pajamoms taikoma MNPD suma (apskaičiuota šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka) dauginama iš dienų skaičiaus nuo mokestinio laikotarpio pradžios iki galutinio išvykimo dienos ir dalijama iš 365.

Pavyzdžiai

1. ~~2025~~ **2026** m. mokestiniu laikotarpiu galutinai išvykstantis iš Lietuvos nuolatinis Lietuvos gyventojas gavo ~~3 600~~ **4 500** Eur pajamų (susijusių su darbo santykiais). Galutinio išvykimo iš Lietuvos diena yra ~~2025~~ **2026** m. gegužės 10 d., t. y. 131 mokestinio laikotarpio diena. Metinis NPD – 8 964 Eur. Taikytina MNPD dalis yra 3 217,22 Eur (8 964 x 131 : 365).

3. Gyventojų su negalia, teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą NPD turėjusių visais galutinio išvykimo mokestinio laikotarpio mėnesiais, pajamoms taikomo MNPD dalis apskaičiuojama taip:

3.1. sudedamos mėnesių, einančių iki išvykimo mėnesio (šio mėnesio neįskaitant), kuriais gyventojas turėjo teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą NPD, taikytino mėnesio NPD sumos;

3.2. prie 3.1 papunktyje apskaičiuotos sumos pridedama išvykimo mėnesį taikytino NPD dalis, apskaičiuota tą mėnesį taikytino NPD sumą padauginus iš per išvykimo mėnesį išbūtų dienų skaičiaus ir padalijus iš mėnesio kalendorinių mėnesio dienų skaičiaus.

Pavyzdžiai

2. Gyventojas, kuriam nustatytas 30-55 procentų dalyvumo (30-55 procentų darbingumo) lygis, galutinai išvyksta iš Lietuvos ~~2025~~ **2026** m. kovo 10 d. Sausio-vasario mėn. jam taikoma po 1 057 Eur NPD, iš viso – 2 114 Eur, kovo mėnesį taikoma NPD dalis – 340,97 Eur ($1\,057 \times 10 : 31$). Gyventojui iki galutinio išvykimo iš Lietuvos dienos taikoma MNPD dalis yra 2 454,97 Eur ($2\,114 + 340,97$).

4. Gyventojų su negalia, teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą NPD turėjusiems tik tam tikrais galutinio išvykimo mokestinio laikotarpio mėnesiais, pajamoms taikomo MNPD dalis apskaičiuojama taip:

4.1. sudedamos mėnesių, einančių iki išvykimo mėnesio (šio mėnesio neįskaitant), kuriais gyventojas turėjo teisę į didesnę šio straipsnio 6 dalyje nustatytą NPD, taikytino mėnesio NPD sumos;

4.2. pridedama išvykimo mėnesį taikytino NPD dalis, apskaičiuota 3.2 papunktyje nustatyta tvarka;

4.3. pridedama tais mėnesiais, kuriais gyventojas neturėjo teisės į didesnę mėnesio NPD, taikytino MNPD dalis, apskaičiuota visą MNPD sumą padauginus iš Lietuvoje išbūtų dienų skaičiaus, kuriomis gyventojas neturėjo teisės į didesnę mėnesio NPD, ir padalijus iš 365.

Pavyzdžiai

2. Gyventojas, kuriam nustatytas 30-55 procentų dalyvumo lygis, galutinai išvyksta iš Lietuvos ~~2025~~ **2026** m. liepos 5 d. Gyventojų metinės pajamos (susijusios su darbo santykiais) yra 10 400 Eur.

Teisę į didesnę 1 057 Eur NPD jis įgijo nuo ~~2025~~ **2026** m. kovo 1 d. (negalia nustatyta ~~2025~~ **2026** m. vasario 15 d.). Kovo-birželio mėn. taikytino didesnio NPD suma – 4 228 Eur ($1\,057 \times 4$).

Liepos (išvykimo) mėnesio NPD dalis yra 170,48 Eur ($1\,057 \times 5 : 31$).

Visas MNPD, apskaičiuotas pagal šio straipsnio 1 d. 1 punktą, būtų 8 964 Eur, MNPD dalis, apskaičiuota, atsižvelgiant į Lietuvoje išbūtų 60 dienų skaičių, kuriomis gyventojas neturėjo teisės į didesnę NPD, yra 1 473,53 Eur ($8\,964 \times 60 : 365$).

Gyventojui taikoma MNPD dalis yra 5 872,01 Eur ($4\,228 + 170,48 + 1\,473,53$).

~~(GPMĮ 20 str. 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10 dalių komentaras pakeistas pagal VMI prie FM 2025-02-05 raštą Nr. (18.18-31-1 Mr) R-523~~

(GPMĮ 20 str. komentaras pakeistas pagal VMI prie FM 2026-07-30 raštą Nr. (18.18-31-1 Mr) R-2104.